

„Započeti iznova“

Popratna bilježnica za sudionike

Draga čitateljice, dragi čitatelju,

Život je svima nama povjeren na dar. Svi želimo doživjeti život kao nešto dobro. U sebi nosimo želju za sretnim životom. No hoće li ova želja postati realnost ili će ostati neostvarena čežnja, ne ovisi o tzv. sudbini niti o 'sretnoj i nesretnoj zvijezdi' nad našim životom. Svaki čovjek nosi doduše sa sobom obilježja prošlosti. I mnogi društveni faktori kao i utjecaji okoline suodređuju njegov život. Pa ipak im nismo sasvim izloženi. Mi imamo jedan prostor slobode. U njemu je moguć «novi» život. Mnogo toga leži u našoj, u mojoj ruci. Jer naše osobne odluke imaju posljedice, pozitivne i negativne posljedice. Zato itekako ovisi o nama, čak o meni osobno, što će postati od povjerenja nam života.

U namjeri da nam život uspije i mi postanemo sretni, nismo sami. Sam Bog se najviše zanima za našu sreću i naše spasenje. On je naš najveći saveznik u ovoj namjeri. Tako govori Isus iz Nazareta u kojemu nam se Bog približio na osobit način: *«Došao sam da imaju život, u izobilju da ga imaju» (Iv 10,10)*

Živjeti u izobilju znači iskusiti radost nad životom, mir i sreću. Za to nam Isus iz Nazareta daje pomoć. Najveća pomoć je Njegov Duh koji nas želi korak po korak uvesti u ovaj život u izobilju. Duh Sveti jamči da „Krenuti ispočetka“ ne ostaje prazna riječ, nego postaje realnost u našem životu. No, On ne djeluje protiv naše volje, nego surađuje s nama.

Napomene za „vrijeme tišine“

Osobito vrijeme naše suradnje jest „vrijeme tišine“ s ovom popratnom bilježnicom, jer kod „Krenuti ispočetka“ radi se o putu, korak po korak. Svaki korak – bio on ne znam kako malen – treba našu volju. Zato vas pozivam na barem 10 minuta „vremena tišine“ dnevno. Po mogućnosti isto mjesto i, ako je ikako moguće, u isto vrijeme i bit ćemo pošteđeni trajna razmišljanja gdje i kada za to naći vremena. I redoviti tijek pridonosi nutarnjoj sabranosti.

Evo prijedloga koji vam može pomoći da nađete svoj osobni tijek.

1. Smiriti se i sabrati

Nađite vremena da se smirite. Opustite se jer u „vremenu tišine“ ništa ne mora i ne može biti iznuđeno. Sada pokušajte svoju pozornost usmjeriti na Boga. Pokušajte postati svjesni Božje ljubeće nazočnosti. Možda vam to pomogne iznutra reći: «Ti si tu. Toplina i prihvaćanje dolaze od Tebe. Ja smijem biti takav kakav sam sada. S ljubavlju me gledaš...»

2. Dopustiti Bogu da ti se obrati

Sada možete zamoliti Duha Svetoga da postanete sasvim otvoreni za ono što vam Bog hoće reći. Za to možete polagano – ako je moguće glasno – pročitati tekst pojedinoga dana i oslušivati: Gdje se osjećam tiho oslovljen? Što u meni odzvanja? Što mi čini dobro? Što me smeta? Zašto? Sve to iznutra slijedim i pokrećem to u sebi. Odlučujuća je ta nutarnja oslovljenost a ne učinak. Tako može biti da jedan dnevni tekst prebirem u srcu više dana a druge ostavljam postrani. Jedan dnevni tekst, najčešće oko petoga dana, zahvaća u temu i zato je nešto dulji. Također može biti korisno podvući stanovite rečenice u tekstu.

3. Odgovoriti

Dobro je sada izreći svoje osjećaje (radost, zahvalnost, gnjev, srdžbu...), svoje spoznaje, pitanja, dvojbe i želje. Dobro je Bogu uvijek reći „Ti“ i od Njega očekivati odgovor. Izricanje, posebno glasno odgovarajući, pomaže mi da budem više svjestan onoga što se u meni događa. Linija kod „Vlastite misli“ može vam pomoći da u natuknicama napišete ono što vas pokreće. Vrijeme tišine možete zaključiti jednom spontanom ili nekom vama poznatom molitvom, sa znakom blagoslova ili čak pjesmom.

Napomena: Uz ovu *Popratnu bilježnicu* postoji i *Čitanka* u kojoj se nalazi čitav sadržaj seminara. Zove se: „*Krenuti ispočetka, Poticaji za oslobođeni život*“

Svako vrijeme i svaki čovjek ima – svjesno ili nesvjesno – slike i predodžbe o Bogu, vjeri, otkupljenju, oproštenju, uskrsnuću itd. Ovi poticaji, polazeći od Biblije, na osvježavajući način potiču na oslobađajući kršćanski stil života.

Slike o Bogu pokazuju učinak

Prvi dan

*Gospodine, proničeš me svega i poznaješ,
ti znaš kada sjednem i kada ustanem,
izdaleka ti već misli moje poznaješ.
Hodam li ili ležim, sve ti vidiš,
znani su ti svi moji putovi.
Riječ mi još nije na jezik došla,
a ti, Gospodine, sve već znadeš.
S leđa i s lica ti me obuhvaćaš,
na mene si ruku svoju stavio.
Znanje to odveć mi je čudesno,
previsoko da bih ga dokučio.“*
(Ps 139,1-6)

Kao što je dijete u majčinu krilu sasvim okruženo majkom, tako ni mi ne možemo ispasti iz Božje ljubeće nazočnosti. On nas obuhvaća i zna za sve. Bolje nego što mi poznamo sebe, On poznaje nas. Poznato mu je sve o nama, sve do naše najdublje dubine. Njemu su „znani svi naši putevi“. I za nas, za mene vrijedi: „S leđa i s lica ti me obuhvaćaš, na mene si ruku svoju stavio“ (Ps 139,5).

To da je sposoban uživjeti se u nas Bog je priopćio u objavi svoga imena: «Ja sam koji jesam“, Bog Prisutni (Izl 3,14).

Bog je uvijek tu za nas – za vas i za mene. On govori:

Ja sam tu kad se plašiš.

Ja sam tu kad si sam.

Ja sam tu kad misliš da dalje više ne ide.

Ja sam tu kad više ne vidiš smisla.

Ja sam tu kad sama sebe ne možeš izdržati.

Ja sam tu kad čezneš za nježnošću.

Ja sam tu kad...

- Gdje bih želio da Bog bude sa mnom?

Osobne bilješke:

Drugi dan

Sutradan opet stajaše Ivan s dvojicom svojih učenika. Ugleda Isusa koji je onuda prolazio i reče: „Evo Jaganjca Božjega!“ Te njegove riječi čula ona dva njegova učenika pa pođoše za Isusom. Isus se obazre i vidjevši da idu za njim, upita ih: „Što tražite?“ Oni mu rekoše: „Rabbi“ – što znači: „Učitelju – gdje stanuješ?“ Reče im: „Dođite i vidjet ćete.“ Pođoše dakle i vidješe gdje stanuje i ostadoše kod njega onaj dan. Bila je otprilike deseta ura (Iv 1,35-39).

„Što tražite?“ stoji u izvornome tekstu i u hrvatskome prijevodu. – Što tražite? Što tražim? Što su moje najdublje čežnje i želje? Što me je potaknulo upustiti se u seminar „Krenuti ispočetka“?

Možda tražim više oslonca u svome životu? Možda me tjera nutarnji nemir i strah? Možda tražim više samoostvarenja. Možda tražim da postanem bolji i radosniji čovjek. Možda sam doživio razočaranje i htio bih se promijeniti. Možda tražim...

Pitanje „Što tražite?“ prva je od svih Isusovih riječi u Ivanovu Evanđelju. Dvojica učenika Ivana Krstitelja odgovaraju Isusu: „Rabbi“ – što znači: Učitelju – „gdje stanuješ?“ Raspituju se za Isusov stan. Stanovati znači imati mjesto, imati jedan Ti uz koji nam je ugodno, gdje smo shvaćeni i cijenjeni. Stanovati znači imati jedno mjesto, jedan Ti od kojega smo prihvaćeni s našim brigama, trpljenjem, nevoljama i potrebama, gdje doživljavamo zajedništvo, skupnost i gdje dobivamo snagu za život. Upravo to želi Isus ponuditi učenicima i nama. Zato Isus govori i nama: „Dođite i vidjet ćete.“

- Koje nutarnje čežnje žive u meni?

Osobne bilješke:

Treći dan

Tada Pavao stade posred Areopaga i reče: „Atenjani! U svemu ste, vidim, nekako veoma bogoljubni. Doista, prolazeći i promatrajući vaše svetinje nađoh i žrtvenik s natpisom: Nepoznatomu Bogu. Što dakle ne poznajete, a štujete, to vam ja navješćujem. Bog koji stvori svijet i sve na njemu, on, neba i zemlje Gospodar, ne prebiva u rukotvorenim hramovima“ (Dj 17,22-24).

I kod nas postoji taj „nepoznati bog“. Zbog jednostrana naviještanja, predrasuda, skučenih iskustava roditelja kao i obilježenosti života slika Boga u mnogih je iznakažena i ispunjena strahom. Tako mnogi susreću ne živoga Boga, nego nakazu. Tako i onaj mladi čovjek koji je Bogu napisao slijedeće oprostajno pismo:

„Dragi Bože', nazivam te tako jer mi neki drugi naslov ne pada na pamet, i jer sam ti se kao dijete tako obraćao. Ako uopće postojiš, shvatit ćeš me. Ja ću sada biti uskoro jako daleko od tebe. Vrijeme kad sam se morao baviti tobom je prošlo... Nisam te bolje upoznao. Znam jedino da od čovjeka mnogo tražiš a kao poravnanje za to ponekad si tu kad te trebamo. Ja te trenutno ne trebam. Ako uistinu postojiš i ako uopće možeš utjecati na ljudski život, imam jednu zamolbu: Poštedi me od preteških udaraca sudbine... Moglo bi se dogoditi da se kasnije jednom ponovno tebi vratim. Možda će tada naš odnos biti bolji. Možda tada steknem iskustva koja će nas zbližiti... Dotle ostavi me da budem takav kakav jesam...!“

Ovaj mladi čovjek još nije susreo Boga na razini srca i ustrajava u svojoj, zacijelo odgojem naučenoj, predodžbi o Bogu koji zahtijeva. „Znam jedino da od čovjeka mnogo tražiš...“ Takav Bog postaje

prijetnja i sužavanje života. Bolje je biti na odmaku. Kakav je Bog stvarno, ovaj čovjek to još nije iskusio.

Stvarni Bog ipak je Bog punine života i radosti. On želi našu životnu sreću. Ipak mnogi ljudi u sebi nose iznakaženu sliku o Bogu koja uzrokuje da se drže na odmaku. Za to je kriva slika o Bogu koju u sebi nose a ne sam Bog! Naše pak srce u najdubljoj dubini traži Boga ljubavi, Boga života i životne radosti.

- Koje mi slike Boga, koje nosim u svojim mislima i osjećajima, otežavaju da Ga susretnem kao TI koji usrećuje i ljubi moj život?
- Od kojih se krivih predodžbi ili slika o Bogu želim distancirati?

Osobne bilješke:

Četvrti dan

Najdublja čovjekova čežnja jest biti voljen i moći voljeti, znao on to ili ne. Čovjek u ovoj čežnji za ljubavlju svjesno ili nesvjesno traži Boga, jer «*Bog je ljubav*» (1 Iv 4,8b).

Čitava Božja bit jest ljubav. On je stopostotna ljubav, samo ljubav, ljubav, ljubav...! U Njemu ne postoji ništa drugo osim ljubavi. Sve što čini jest ljubav. Da, On ne može drukčije nego ljubiti, ne može ništa drugo osim uistinu činiti dobro. «Bog je ljubav» znači da je izvor ljubavi i da samo, polazeći od Njega, možemo pravilno shvatiti ljubav.

Ljubav se ne događa u zrakopraznome prostoru. Ljubav je odnos. Prvi čovjekov odnos jest onaj prema majci i ocu. Što znači otac i majka? O kojim se stvarima u vezi s njima govori? Otac i majka povezani su s nastajanjem i brigom za naš život. Oni su temelj, tlo iz kojega je proizašao naš život. Oni nose naš život, hrane ga i štite. Bog kao otac i majka je prema tome ljubav koja hrani i prihvaća, koja

stoji potpuno iza života. Bog hoće da se život razvije i procvate. Bog ljubi naš život i život svih stvorenja. On je sve pozvao u bivstvovanje. Mi smo dakle od njega potpuno željeni! On nas je htio. Mi smo Mu važni. Zato se za nas brine. Ovo ljubežljivo i angažirano zanimanje želi izraziti Biblija kad govori o Bogu kao ocu i majci.

Još nešto pomaže da bolje shvatimo sliku majke i oca: Zašto majka ljubi svoje vlastito dijete već u majčinoj utrobi? Ljubi li ga zato jer je njezino dijete lijepo? Ili ljubi li ga jer je dobro i pametno? Ne, jer majka još uopće ne zna kakvo je njezino dijete. Ona ljubi svoje dijete jer je ono **njezino vlastito dijete**. To je razlog njezine ljubavi.

Tako Bog ljubi nas ljude, jednostavno zato jer smo Njegova stvorenja, Njegova djeca, Njegove kćeri i sinovi. Jer to uvijek ostajemo, svejedno kakvi smo i kako se ponašamo. Mi jesmo i ostajemo uvijek voljeni. Slika za to jest sunce. Ono jednostavno sja i ne prestaje sjati. Ono sja, svejedno kako se mi ponašamo. Tako je ono slika bezuvjetne Božje ljubavi, koja je uvijek tu za nas.

- Pustit ću da ove misli na mene djeluju i pokušati osjetiti što sa mnom čine.

Osobne bilješke:

Peti dan:

Zašto? – pitanje koje nema kraja

Koliko god nam je Bog uvijek naklonjen u ljubavi, On nas ne čuva od trpljenja, poteškoća i problema. Mi smo naprotiv kao djeca pozvani na put rasta, na kojemu hrvanje sa Zašto igra odlučujuću ulogu.

Zašto? Svi mi poznajemo ovaj Zašto?! Ovaj Zašto javlja se u uvijek novim događajima. U vezi s ovim evo četiri misli koje mogu pomoći da se nosimo s tim mučnim Zašto.

1. Bog je tajna jedne veće ljubavi

Bog jest i ostaje za nas uvijek velika tajna. On je neograničen – mi ograničeni. Ovo posebno vrijedi i za naše shvaćanje i spoznaju Boga i Njegove ljubavi. Kao ljudi Boga nikada ne «možemo» shvatiti. Jer ako bismo Boga mogli shvatiti, bili bismo veći od Njega. Tada bismo Ga obuhvatili. A upravo je obratno. Bog obuhvaća nas, a mi ljudi možemo samo ulomke Njega shvatiti i razumjeti, jer smo ograničeni.

Da bismo uvijek pred očima imali Boga kao tajnu, kao tajnu koja nadilazi naše shvaćanje i predodžbe, i nikada se ne bismo izdigli iznad Njega, dao nam je pouku: «*Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom*» (Izl 20,4).

Mnogi narodi su fiksirali Boga na sliku idola koju su sami napravili i klanjali se ovoj slici. Tako je Bog bio fiksiran. Protiv toga je upravljena ova zapovijed.

Slika je ograničena i ima okvir. A Boga ne smijemo ograničavati, ukvirivati i fiksirati. Nikada ga ne smijemo određivati: Mora biti takav! Mora djelovati tako!

Stoga ne smijemo reći: Ako je Bog ljubav, mora postupiti tako i tako. Inače bismo se postavili iznad Njega. Dali bismo se voditi našim ljudskim predodžbama ljubavi. Jer to je najčešće ono što je ugodno i što nas pošteđuje trpljenja.

Božansko gledanje ljubavi ide mnogo dalje. Ono je u svome razmišljanju usmjereno na vječnost. Upravo se na Isusovu križu pokazuje da božanska ljubav ne čuva uvijek od boli, nego da se Njegova ljubav sastoji u tome da bol, trpljenje, pa čak i smrt pretvori u blagoslov, u novi život.

Zato treba napustiti predodžbe o tome kakvom bi se božanska ljubav trebala pokazati u konkretnim situacijama i povjerovati tajni veće i važnije Očeve ljubavi.

2. Ljubav oslobađa

Budući da je Bog Ti koji ljubi i traži odnos ljubavi prema čovjeku, ostavlja čovjeku slobodu. Jer prava ljubav može rasti jedino u apsolutnoj slobodi. Bog čezne za slobodnim odnosom ljubavi s nama. Sloboda znači: Mi se možemo slobodno odlučiti, možemo se odvratiti od Boga i uskratiti sebe Njegovoj ljubavi.

Kad se dijete u svojoj nevolji okrene od majke koja mu hoće pomoći, majka tada ne može stajati uz dijete. Dokle god si dijete ne dâ pomoći, majka je nemoćna. To je Božja nemoć i ujedno Njegova bol. On želi pomoći ljudima u nevolji. On želi da ljudi ožive, da postanu sretni i radosni. Ali dokle god se ljudi od Njega okreću, On je nemoćan. Nemoćan i onda kad se tako mnogo trpljenja sruči na nedužne. To je visoka cijena slobode, ljubavi. Cijena koja Mu uzrokuje najveću bol. Jer ova nesreća pogađa i Njegovo srce. I On trpi s nama. Suosjeća s ljudima koji trpe. Solidarizira se s njima. Tako ni jedan patnik nije sam.

Ipak razmislimo dalje:

- Želi li Bog razaranje tolikih odnosa, rat, glad i svu tu nepravdu koju ljudi nanose jedni drugima?
- Želi li Bog zlo sa svim strašnim posljedicama kroz naraštaje?

Ne! Bog to ne želi. To čine ljudi, jer ne slušaju Boga! Zato se ne radi o pitanju: Kako to Bog može dopustiti, nego, Zašto mi ljudi ne slušamo Boga i mislimo da nam Njegovo vodstvo i mudrost nisu potrebni? Uvjeren sam u ovo: Kad bismo svi slušali Boga, imali

bismo pravi raj na zemlji! Trpljenje koje još uvijek postoji, bilo bi ublaženo solidarnošću i supodnošenjem svih.

3. Naučiti živjeti s neriješenim pitanjima

Ipak nam mnogo toga ostaje nerazumljivo. Čak je i Isus otišao iz ovoga života s jednim Zašto?: *«Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?» (Mk 15,34).*

To pokazuje sljedeće: Na ovome svijetu ima pitanja bez odgovora. Bog nam povjerava da živimo s neriješenim pitanjima. Poziva nas da se pouzdamo u Njega i obećava nam da ćemo jednom, u svim našim tamama, prepoznati Njegovu tajanstvenu ljubav i to će nas ispuniti radošću. Na to upućuje Isus kod Ivana: *«Srce će vam se radovati, i radosti vaše nitko vam uzeti neće. U onaj me dan nećete ništa više pitati (Iv 16,22b-23a).*

Tako nas Bog poziva da se Njemu povjerimo sa svima našim Zašto. Upravo je to učinio Isus na križu. U boli neshvaćanja potpuno je sebe predao, povjerio Ocu. Tako je, moleći na križu Psalam 22: *„Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“*, došao konačno do povjerenja: *„Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj“ (Lk 23,46).*

Tako smo stigli do pitanja: Kako se ponašati u trpljenju?

4. Od mudrovanja Zašto? Do razmišljanja Čemu?

Mudrujući Zašto čovjek gleda unatrag. Pita Čime sam to zaslužio? Zašto baš ja? Budući da najčešće ne nalazimo odgovora, u opasnosti smo da svoje srce zatvorimo, sa postanemo ogorčeni i puni samosažaljenja. Takvo mudrovanje, takvo samosažaljenje treba ostaviti, inače se zatvaramo pred spasonosnom Božjom nazočnosti. A ona nam hoće pomoći da prihvatimo i izdržimo bol.

Mnoga pitanja Zašto na kraju krajeva nisu pitanja razuma. Iza njih se krije nevolja. Kako mogu ovo trpljenje prihvatiti i nadvladati? Težak je put moći ponijeti bol bez samosažanjenja i gorčine.

Zato je korisno da s mučnoga Zašto prijedemo na Čemu. Tako upravljamo pogled u budućnost.

- Možeš li mi pomoći da po ovome trpljenju rastem i sazrijevam?
- Kako ove suze mogu postati sjeme radosti?

Pogled upravljen naprijed otvara. Daje nadu. Otvara nas za dobar, oslobađajući put kojim nas Bog želi povesti. Razočaranja su često kao kamenje na putu koje pokazuje: Tu put ne ide dalje. Kamenje želi upozoriti na jedan novi pravac. No tko ustraje u kopkanju i mudrovanju i u onome Zašto, zatvara se pred Bogom i pred izgledom novoga puta.

Upravo u trpljenju ne smijemo nikada zaboraviti: Bog nas ljubi. On hoće iz svake situacije učiniti za nas ono najbolje. On može pretvoriti trpljenje u spasenje i blagoslov. Ali On to može jedino prihvatimo li i podnesemo bol vjerujući da će nas ona povesti spasonosnim putem.

Upravo je to učinio onaj čovjek koji je u prometnoj nesreći izgubio svoju 34-godišnju ženu. U godinama kad se distancirao od Boga, stekao je jedinstvena iskustva. Njegova slika o Bogu se promijenila. Njegov život je postao drukčiji: «Odjednom mi je postalo jasno kako je moja vjera bila vezana isključivo na crkveno bogoslužje, a ne na svakodnevni život. Koliko sam puta u crkvi molio: 'Budi volja tvoja!?' A zatim, kad se to dogodilo, vikao sam na Boga. Počeo sam crkvenu poruku živjeti u svakodnevici. Otada doživljavam kako mi je moja žena bliže nego prije. Zahvaljujem Bogu za sretne godine koje sam smio imati s njom. Danas svaki dan doživljavam kao dar. Stekao sam duboko pouzdanje u Boga i molim Ga da mi ga više ničim ne uzme.»

Zašto? – možemo tako svaki dan pitati i sa svojim razočaranjima i bolima stati pred Boga. No, takvi bolni događaji imaju u sebi snagu da nam otvore pristup do svjesnijega načina življenja, do dubljega povjerenja. Danas taj čovjek kaže: «Danas svaki dan doživljavam kao dar. Stekao sam duboko pouzdanje u Boga i molim Ga da mi ga više ničim ne uzme.» Tu je iz nezamisliva trpljenja izrastao blagoslov.

Osobne misli:

Šesti dan

Čovjek koji je u prometnoj nesreći izgubio svoju mladu ženu, prošao je kroz pokojnu dolinu suza. Jedna snaga je bila tu koja mu je pritom pomagala, jedna nazočnost koja ga u tome nije učinila siromašnijim, nego bogatijim: Bog koji kroz gubljenje dariva novo bogatstvo.

Da Bog ne ostavlja ljude u nevolji nego se brine za to da ponovno postanu radosni i sretni, o tome govori Biblija u slici koja u današnjem svijetu tehnike i visoke civilizacije ima gotovo nostalgičan okus. Jer gdje danas još nailazimo na pastire ovaca? I tko sebe rado vidi kao ovcu? Ipak istina ove poruke je dobra i uvijek aktualna. Jer kod pastira i njegovih ovaca radi se o odnosu, o ljubaznoj brizi, o oživljavanju, o postajanju sretnim i o pravome razvijanju vlastite osobnosti.

Ovako govori Bog po proroku Ezekijelu: „Evo me, sam ću potražiti ovce svoje i sam ću ih pasti! Kao što se pastir brine za ovce svoje kad se nađe uza stado raspršeno, i ja ću se pobrinuti za svoje ovce i skupit' ih iz svih mjesta u koje se raspršiše u dan oblaka i mraka. Izvest ću ih iz naroda, skupit ću ih iz zemalja i dovesti ih u zemlju njihovu da ih pasem na gorama izraelskim, po svim dolinama i travnjacima. Past ću ih na izvrsnim pašama, ovčinjaci će im biti na visokim gorama izraelskim; ondje će počivati u dobrim ovčinjacima i past će na sočnim pašama, po gorama izraelskim. Sam ću pasti ovce svoje i sam ću im dati počinka – riječ je Gospodina Boga. Potražit ću izgublenu, dovesti natrag zalutalu, povit ću ranjenu i okrijepiti nemoćnu, bdjeti nad pretilom i jakom – past ću ih pravedno.» (Ez 34,11-16).

- „Past ću ih pravedno“ – Bog nam u svim situacijama života hoće činiti dobro. Želim li dopustiti da me vodi dobri pastir?

Osobne bilješke:

2.

Krize vjere postaju prilike

Prvi dan

Nato im Isus kaza ovu prisporobu: "Tko to od vas, ako ima sto ovaca pa izgubi jednu od njih, ne ostavi onih devedeset i devet u pustinji te pođe za izgubljenom dok je ne nađe? A kad je nađe, stavi je na ramena sav radostan pa došavši kući, sazove prijatelje i susjede i rekne im: 'Radujte se sa mnom!' Nađoh ovcu svoju izgubljenju. (Lk 15,3-6).

Svejedno koji su razlozi da se ovca udaljila od stada i pastira, ona je tražena. Pastir *«ide za izgubljenom dok je ne nađe»*. Njemu je stalo do svih ovaca, ali i do ove. On je tu za svaku od njih. Za svaku se s ljubavlju brine. Svaka mu je na srcu. Ova biblijska slika pravoga Boga pokazuje: Nikada, ni u nevolji koju smo sami izabrali i skrivali, nećemo biti napušteni ni ostavljeni sami. Kao što ovaj pastir traži ovcu, tako živi Bog u Isusu Kristu traži ljude u svakoj izgubljenosti. *«Ta Sin čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno!» (Lk 19,10).*

On traži i traži. Blagonaklono ide za svima. *«A kad je nađe, stavi je na ramena sav radostan» i poziva sve da se s njime raduju.*

- Bog koji me u Isusu neprestano traži, presretan je kad me smije uzeti na svoja ramena; Bog koji sve poziva da se s njime raduju – poznajem li ovog Boga?

Osobne bilješke:

Drugi dan

„Više vas ne zovem slugama...; vas sam nazvao prijateljima“ (Iv 15,15).

Alfons Maria Liguori (+1787.) piše: «Govori Mu s pouzdanjem i neograničenim povjerenjem kao svomu najboljem prijatelju koji je sasvim ispunjen ljubavlju.

Često razgovaraj s Isusom – o svome životu, o svojim planovima, o svojim brigama, o svojim radostima i svojim strahovima (bojaznima) – o svemu što te pokreće; ali prije svega s Isusom razgovaraj s pouzdanjem i otvoreno.

Svoje misli izriči s potpunim povjerenjem. Sjeti se da te nitko ne ljubi više od tvoga Boga – ni prijatelj ni zaručnik ili zaručnica, ni otac ili majka, sestra ili brat! Ovo duboko prijateljstvo koje nam Bog nudi, dragocjeno je blago. Tako možemo svi, svejedno koliko smo grješni i puni pogrješaka, postati prijatelji Božji.»

Ovo je prijateljstvo: Kad želite imati zajedništvo s Isusom, pripovijedajte Mu što doživljavate i što vas pokreće. On je uvijek tu: ujutro, u podne, navečer i noću. On je tu u svemu što doživljavate. Tu je kad ustajete, kad se umivate, kad doručkujete, kad se vozite na posao, kad se ljutite pred semaforom... On je tu uvijek i zanima se za vas.

- Pustit ću da ove riječi na mene djeluju i o svemu što me pokreće pokušati razgovarati s Njim, mojim Prijateljem - Isusom.

Osobne bilješke:

Treći dan

„*Gospodin reče Abram*“... (Post 12,1). Ovakve formulacije susrećemo često u Bibliji.

Kako Bog govori nama? Evo izvanredna primjera: 25. prosinac 1886. godine u Parizu. 18-godišnji Paul Claudel, mladić-nevjernik, odlazi na božićnu misu u crkvu Naše Gospe (Notre Dame). Zašto odlazi onamo? Ne da se moli, ne, on misli da bi božićna misa mogla biti izazov za njegovo spisateljsko djelovanje i dati mu materijala za nekoliko pogrdnih stihova o vjeri, Bogu i Crkvi. On piše: «S takvim, dakle, raspoloženjem pribivao sam svečanoj misi; narod me gurao i gnjeo, ništa mi se tu nije posebno svidjelo.»

Poslije podne dolazi, budući da nije imao nekoga posebna posla, i na pjevanu Večernju. Ponovno je u velikome mnoštvu ljudi. Kad je zbor dječaka zapjevao Magnificat (Veliča duša moja Gospodina), dogodilo se nešto neočekivano. On to opisuje ovako: „Srce mi je u jednome trenu bilo zahvaćeno, ja sam povjerovao. Povjerovao sam s toliko snažnim odobravanjem, ...s toliko neustrašivom sigurnošću da više nije bilo nimalo mjesta ni za kakvu dvojbu... Istina je: Bog postoji, On je tu. On je Netko, On je isto tako osobno biće kao i ja! On me ljubi! On me poziva!“

Bog nam u redovitim slučajevima «govori» preko onoga što doživljavamo u svojoj svakodnevici. Tu čujemo mnoge riječi. Nebrojene poticaje i osjećaje opažamo i primamo u sebi iz dana u dan. Ipak malo od toga ostane. Ali ima riječi i opažanja koja idu dublje. Ona u meni pobuđuju nešto, pokreću nešto u meni. «Oslovljavaju me, pozivaju, meni govore», kažemo. Ta nutarnja potreba koja me sili reći: «zapravo bih trebao..., morao», neka

čežnja: «to bi bilo to...», u pravilu su sasvim profinjena, istančana, tiha opažanja, rijetko one vrste kakva ih je iskusio Paul Claudel. Ali ona su praćena nekim nutarnjim svjetlom koje me osnažuje, jača.

- Pokušat ću pogledati u svoj život: Gdje sam opazio takve čežnje, tako blagu, nutarnju potrebu, taj blagoslovljeni nagon?
- Želim li da me oslovi Biće ljubavi, Bog? Reći ću Mu to.

Osobne bilješke:

Četvrti dan

„Vjerujem“ prijevod je latinske riječi „credo“; doslovce prevedeno: Dajem svoje srce. Tako vjerovati znači živjeti u srdačnome odnosu s Bogom. Kako mogu urasti u jedan takav srdačni odnos? Najprije se radi o pripuštanju i prihvaćanju. Ne trebamo se naprezati da bismo došli k Bogu. On je, naprotiv, spreman biti uz nas i za nas.

U Svetome pismu čitamo na različitim mjestima da je ovaj Bog čovjekoljubac uvijek tu, s nama i za nas. Ovo dolazi do izražaja u imenu kojim se Bog objavio Mojsiju u gorućemu grmu. »*Nato Mojsije reče Bogu: „Ako dođem k Izraelcima pa im kažem: 'Bog otaca vaših poslao me k vama', i oni me zapitaju: 'Kako mu je ime?' - što ću im odgovoriti?“ „Ja sam koji jesam“, reče Bog Mojsiju. Onda nastavi: "Ovako kaži Izraelcima: 'Ja jesam' posla me k vama."* Dalje je Bog Mojsiju rekao: *"Kaži Izraelcima ovako: 'Jahve, Bog vaših otaca, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi, poslao me k vama.' To mi je ime do vijeka, tako će me zvati od koljena do koljena"* (Izl 3,13-15).

„Ja sam koji jesam“ znači: ja sam onaj koji je uvijek tu i uvijek će biti tu za tebe. Isus se u Novome zavjetu naziva Emanuel – S nama Bog: „Evo, Djevica će začeti i roditi sina, i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog“ (Mt 1,23).

Bog je, dakle, u Isusu uvijek s nama. On poznaje naše brige, poteškoće, naša trpljenja. On zna za naše probleme i hoće nam u njima pomoći i stajati uz nas.

- Mogu li dopustiti i prihvatiti da je On uvijek tu, da ide zajedno sa mnom i da je uza me?
- Njemu mogu povjeriti sve, sve čime se bavim i što me zaokuplja. Pozvan sam ovo sada učiniti!

Osobne bilješke:

Peti dan

Mojsije, «iz vode izvađeni»

U vrlo teškim okolnostima u Egiptu je na svijet došao jedan dječak. Njegovi roditelji su bili stranci, danas bismo rekli azilanti. Zvali su se Hebreji, što znači «stranci u tuđoj zemlji». Morali su raditi teške nadničarske poslove. Često su bili udarani, posebno kad nisu postigli očekivani učinak u radu. Tako su živjeli teškim i mučnim životom bez nade i budućnosti. Njihovo jedino bogatstvo bila su brojna djeca. I upravo su to Egipćani doživljavali sve više i više kao prijetnju. Bojali su se sve većega broja Hebreja. Zato je faraon naredio da se pobiju svi novorođeni dječaci. Egipćani su htjeli brojčano smanjiti rod Hebreja.

Tako ovaj novorođeni dječak nije imao nikakva prava na život. Već kao mala beba bio je posvećen smrti. Slabi izgledi za život. Očajni, roditelji su tražili neki izlaz. Nabavili su košaricu od papirusove trstike, oblijepili je smolom i paklinom, u nju stavili dijete

i položili ga u trstiku na obali rijeke Nila. Dijete je plakalo. Onamo slučajno uđe faraonova kći da se kupa u Nilu. Pritom začuje vrisku djeteta.

Pođe prema košarici i nađe malu bebu. Odmah osjeti sažaljenje i ljubav, jer dječak joj se svidio. Zato ga nije ostavila da umre. Budući da ga sama nije mogla dojiti, potražila je ženu Hebrejku koja je dijete mogla dojiti. Ova na sreću bijaše upravo dječakova majka. Faraonova kći zatim usvoji dijete i nazva ga Mojsije. Ime Mojsije znači „izvađen iz vode“.

Tako je Mojsije odrastao na faraonovu dvoru. Upoznao je običaje dvora i Egipćana i primio njihovu naobrazbu. Ali je bio i ostao Hebrej. Sve je više trpio zbog nevolje svoga vlastitog naroda. Osjećao je potrebu da pomogne svome narodu, Hebrejima. Ali kako će to učiniti? Često je napuštao palaču i odlazio k svojim sunarodnjacima. Jednoga je dana vidio kako je jedan Egipćanin nepravedno ubio jednog Hebreja. To je Mojsija razljutilo. Pogleda na sve strane oko sebe, po kratkom postupku ubije Egipćanina i zatrpa ga u pijesak. Slijedećega dana iziđe ponovno van k Hebrejima. I vidi kako se dva Hebreja međusobno svađaju. Pokušao je izgladiti ovu svađu. No, onaj koji bijaše u krivu, predbaci mu: *«Tko te postavi za starješinu i suca našega? Kaniš li ubiti i mene kako si ubio onog Egipćanina? (Izl 2,14).*

Mojsije se tada uplaši. Znao je: za stvar se ipak saznalo. I faraon je za nju čuo i htio je ubiti Mojsija. Mojsije je uspjelo pobjeći izvan zemlje u Midjan u Sinajskoj pustinji. Ondje je našao utočište kod jednoga midjanskog svećenika. Ovaj mu bijaše sklon, dao je da mu čuva ovce a nakon nekoga vremena dao mu je i jednu od svojih kćeri za ženu.

Tako je Mojsije odsada iz dana u dan, iz godine u godinu čuvao ovce i koze u pustinji. On, koji je na faraonovu dvoru navikao na drukčiji život, živi sada osamljenim i primitivnim životom u kojemu ima jako malo promjena. Svršeno je i sa snom da pomogne svomu narodu u njegovu tešku položaju. Mojsije je trpio zbog svoje prošlosti. Osjećao se izdajicom, označen zauvijek kao propalica i

odbjegli ubojica. Tako su prolazile godine ojađenosti i depresije. Kakva još smisla ima sada njegov život?

Kad je jednoga dana na gori Horebu pasao ovce, otkrio je nešto neobično: trnov grm koji je gori a ne sagorijeva! Približi se i začuje glas: „*Mojsije, Mojsije!*“ (Izl 3,4). Bio je jako iznenađen. Još nikada nije tako jasno čuo ovaj glas. Bog je govorio upravo u pustinji i k tome iz gorućega grma. Jer pustinja je za Mojsija bila mjesto njegova nazadovanja, progonstva i njegova bijega. Pustinja mu je pokazala da nije uspio. Trnov grm je nekorisno žbunje, neka vrsta korova. Pastiri ga ne vole jer ovce u njemu zapnu, zapletu se u nj i ozlijede. Tako trnov grm nije ni za što drugo nego da se spali. Pustinja i trnov grm ukazuju na opterećujuća, neugodna iskustva života koja radije ne bismo imali, jer u našim očima oduzimaju našem životu svaki smisao. A Bog, na naše veliko iznenađenje, govori ljudima upravo ovdje. „*Ne prilazi ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojemu stojiš sveto je tlo*“ (Izl 3,5). Pustinja, iskustvo silaska, neuspjeha i besmisla, zar da to bude «sveto tlo»? Kako to treba shvatiti?

„*Sveto tlo*» znači, ovdje, gdje sada stojiš, dariva ti Bog spasenje. Boga susrećeš ne u svojim uspjesima, u svojoj moći, nego u svojim razočaranjima, u svome neuspjehu, u svojim porazima, u svome zatajenju. Tu se on obraća tebi i govori ti: «*Ja sam Bog tvoga oca; Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljev*“ (Izl 3,6). Ja sam Bog tvojih otaca i Bog tvoje životne povijesti. Ja stojim potpuno iza tvoga života. Do danas sam bio uvijek tu za tebe. Pratio sam te, i u budućnosti ću biti uvijek tu za tebe.

Kako treba shvatiti takvo Božje bivstvo? Bog je posvuda tu, gdje god se susrećemo s pravom ljubavlju. On je tu za mene u ljubavi svakoga čovjeka prema meni. Jedna odrasla osoba opisuje Božju nazočnost u svome djetinjstvu ovako: «*Moji roditelji – to bijaše nebo. Znao sam (i to jako rano, u to sam siguran) da me je preko njih prihvaćalo jedno drugo Biće, da me je Ono pozivalo. Toga Drugog nisam nazivao Bogom – o Bogu su mi roditelji govorili tek kasnije. Najprije Mu nisam davao nikakvo ime. To Biće je bilo tu, i to je bilo*

ono više. Da, iza mojih roditelja stajao je Netko, a tata i mama su samo imali zadaću da mi prenesu ovaj dar iz prve ruke.»

U svjetlu gorućega trnova grma prepoznao je Mojsije da je ovo Biće ljubavi bilo tu za njega u svim životnim prilikama. Iako u očima ljudi, Egipćana, nije ni smio živjeti, ovo Biće ljubavi ga je potpuno željelo. Ovo Biće ljubavi bilo je prisutno i u onim slučajnim događajima njegove izloženosti na Nilu koji su ga doveli na faraonov dvor. Ovo Biće ljubavi pratilo ga je svih tih godina na faraonovu dvoru. Osvrćući se na te godine, Mojsije je shvatio: Ako je ovo Biće ljubavi bilo prisutno tada, onda je ono bilo i u mojim neuspjesima, u mom bijegu, ono je bilo sa mnom i u mojim ranijim, mučnim, prozaičnim godinama pustinje. Da, ako je Bog bio tu, onda je sve moralo imati smisla, makar taj smisao sada nije mogao shvatiti.

O tome smislu govorio je tada glas iz gorućega grma: *"Vidio sam jade svoga naroda u Egiptu", nastavi Jahve, "i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Znale su mi muke njegove. Zato sam sišao da ga izbavim iz šaka egipatskih i odvedem ga iz te zemlje u dobru i prostranu zemlju - u zemlju kojom teče med i mlijeko: u postojbinu Kanaanaca, Hetita, Amorejaca, Perizana, Hivijaca i Jebusejaca. Vapaji sinova Izraelovih dopriješe do mene. I sam vidjeh kako ih Egipćani tlače» (Izl 3,7-9).* Ove riječi bijahu melem za njegovo srce. Sam Bog se htio angažirati za Hebrejce i povesti ih u dobar život. Sam Bog se zauzima za osramočene i ponižene Hebrejce. Upravo je to pokušao i Mojsije.

Božji glas je nastavio govoriti: *„Zato, hajde! Ja te šaljem faraonu da izbaviš narod moj, Izraelce, iz Egipta." "Tko sam ja da se uputim faraonu", odgovori Mojsije Bogu, "i izvedem Izraelce iz Egipta!" "Ja ću biti s tobom", nastavi. "I ovo će ti biti znak da sam te ja poslao: kad izvedeš narod iz Egipta, Bogu ćete iskazati štovanje na ovome brdu." (Izl 3,10-12a).* Bog s Mojsijem nešto namjerava, nešto što je u najdubljim dubinama i Mojsijeva srca. Božji poziv nije nikada nešto strano, nešto što je poklopilo čovjeka, natovareno mu, nego je uvijek povezano i sa željom čovjekova srca. Čovjek se ujedno plaši.

Tko sam ja? Ja to nikako ne mogu! Ipak Bog govori: Ja sam s tobom i osposobit ću te za to.

- Što mi u ovim tekstovima godi, što mi čini dobro?
- Ima li tu nekih paralela s mojim životom?

Osobne bilješke:

Šesti dan

„Znamo pak da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, ...“ (Rim 8,28a).

Pavao ovdje govori o znanju. Povjerenje je u njemu sazrelo do nutarnje sigurnosti. Ova sigurnost daje nutarnji oslonac, nutarnju jakost i sigurnost. Teolog Helmut Thielicke pripovijeda: „Sjećam se jedne majke koja nije bila vjernica; već je godinama prekinula s Crkvom. A sada sam ju opet susreo uz krevet njezina sina koji je umirao u mukama, i promatrao kako ga dvori mirnom opuštenošću, kako ga u njegovoj jako teškoj nevolji doslovce obavija svojim majčinstvom. Nisi mogao ni primijetiti koliko je i sama izjedena bolju i strahom. Jednom sam joj pod ovim dojmom spontano rekao: 'Divim se vašem držanju.' Dala mi je zapanjujući odgovor: 'No, da, držanju možda, ali samo nemojte gledati što se krije iza toga mog držanja. Ja zapravo nemam nikakva oslonca.'“

Ljudi bez žive vjere ne mogu biti junakinje i junaci. Mogu doduše činiti velike stvari. Ali ono što im nedostaje jest oslonac: biti nošen živim, sveobuhvatnim „Ti“ i sigurnost „*da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube*“. Takvo znanje stvara ugodu, godi. Jer svi doživljavamo krize, razočaranja i boli, moramo proći kroz mnoge strahove i sumnje. Opasnost ojađenosti i obeshrabrenosti susreće onaj koji se pouzdaje svojim nutarnjim znanjem, koje je Martin

LutHer King ovako izrazio: „Neka dođe što mu drago. Bog je moćan! Kad su nam dani potamnjeni i naše noći mračnije od tisuću ponoći, uvijek ćemo misliti na to da u svijetu postoji velika snaga koja blagoslivlja, koja se zove Bog. Bog može pokazati puteve iz bespuća, iz bezizlaznosti. On hoće preobraziti mračno Jučer u vedro jutro – konačno i u sjajno jutro vječnosti.“ Ovo povjerenje temeljeno na ljubećoj nazočnosti omogućuje čak i u najtežim okolnostima života pouzdanje i nadu.

- Kako se susrećem s teškim i prividno bezizlaznim situacijama?
- Živi li u meni ovo povjerenje koje prkosi svim protivštinama: On, Bog će u svemu *surađivati na dobro*?

Osobne bilješke:

3.

Susret s Isusom omogućuje novost

Prvi dan

Christa Weiss piše: „Već godinama trčim s maskom uokolo. Maska je postala moje drugo lice. Naučila sam kako se to radi, prikrivati svoje slabosti i nesuglasice, skrivati svoje osjećaje. Ljubazno se nasmiješim, ali moj smijeh nije pravi. Pokazujem sigurnost, ali zapravo je to kazalište. Činim to tako kao da imam sve što me čini sretnom i zadovoljnom. Ali sam puna čežnje i nostalgije. Zašto se ne pokazujem takvom kakva stvarno jesam? Kad sam sama i za sebe, pada mi maska s lica. Kad bi tada netko došao i rekao: 'Volim te unatoč svemu; želim te takvu kakva jesi; trebam te'...?'“

Ali tko može sebi priuštiti to da se pokaže takvim kakav jest? Iz straha da ne izgubi priznanje i cijenjenje, ali i iz straha od

sučeljavanja sa vlastitim sjenama, s onim negativnim i neotkupljenim u nama, mi uzimamo različite maske. Pritom naše srce sa svojim neispunjenim čežnjama za autentičnošću i istinoljubivošću ostaje na kraju krajeva samo.

Osobne bilješke: „Kad bi tada netko došao i rekao: 'Volim te unatoč svemu...'! – Taj Netko je tu. On mi govori sasvim tiho: «Volim te takva kakav jesi. Čekam te...» Ne bi li to mogao biti početak novoga života?

- Živi li u meni ova čežnja za autentičnošću i istinoljubivošću? U kojim situacijama opažam ovu čežnju?
- Smije li me Bog vidjeti takva kakav jesam, ili se još uvijek plašim da se pred Njim «pokažem» takav kakav jesam?
- Hoću danas s Njime o tome razgovarati.

Osobne bilješke:

Drugi dan

Kad Gospodin dozna da su farizeji dočuli kako on, Isus, okuplja i krsti više učenika nego Ivan - iako zapravo nije krstio sam Isus, nego njegovi učenici – ode iz Judeje i ponovno se vrati u Galileju. Morao je proći kroza Samariju. Dođe dakle u samarijski grad koji se zove Sihar, blizu imanja što ga Jakov daje svojemu sinu Josipu. Ondje bijaše zdenac Jakovljevi. Isus je umoran od puta sjedio na zdencu. Bila je otprilike šesta ura. Dođe neka žena Samarijanka zahvatiti vode. Kaže joj Isus: "Daj mi piti!" Njegovi učenici bijahu otišli u grad kupiti hrane. Kaže mu na to Samarijanka: "Kako ti, Židov, išteš piti od mene, Samarijanke?" Jer Židovi se ne druže sa Samarijancima. Isus joj odgovori: "Kad bi znala dar Božji i tko je onaj koji ti veli: 'Daj mi

piti', ti bi u njega zaiskala i on bi ti dao vode žive." Odvрати mu žena: "Gospodine, ta nemaš ni čime bi zahvatio, a zdenac je dubok. Otkuda ti dakle voda živa? Zar si ti možda veći od oca našeg Jakova koji nam daje ovaj zdenac i sam je iz njega pio, a i sinovi njegovi i stada njegova?" Odgovori joj Isus: "Tko god pije ove vode, opet će ožednjeti. A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjeti nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni." Kaže mu žena: "Gospodine, daj mi te vode da ne žedam i da ne moram dolaziti ovamo zahvaćati." Nato joj on reče: "Idi i zovi svoga muža pa se vrati ovamo." Odgovori mu žena: "Nemam muža." Kaže joj Isus: "Dobro si rekla: 'Nemam muža!' Pet si doista muževa imala, a ni ovaj koga sada imaš nije ti muž. To si po istini rekla." Kaže mu žena: "Gospodine, vidim da si prorok... Uto dođu njegovi učenici pa se začude što razgovara sa ženom. Nitko ga ipak ne zapita: "Što tražiš?" ili: "Što razgovaraš s njom?" Žena ostavi svoj krčag pa ode u grad i reče ljudima: "Dođite da vidite čovjeka koji mi je kazao sve što sam počinila. Da to nije Krist?" Oni iziđu iz grada te se upute k njemu... Mnogi Samarijanci iz onoga grada povjerovali su u njega zbog riječi žene koja je svjedočila: "Kazao mi je sve što sam počinila." Kad su dakle Samarijanci došli k njemu, moljahu ga da ostane u njih. I ostade ondje dva dana. Tada ih je još mnogo više povjerovalo zbog njegove riječi pa govorahu ženi: "Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta." (Iv 4,1-19.27-30.39-41)

Žena Samarijanka je dopustila da joj Isus ljubazno priđe i pogleda njezine tamne strane, da uđe u područja i iskustva njezina života koja je rado skrivala. Plašila se da ne bude osuđena i odbijena. No kojega li iznenađenja: Isus je s ljubavlju prihvaća – takvu kakva jest. Razumije ju, shvaća. Prilazi joj bez imalo osuđivanja, prihvaća ju blagonaklono i najdobronamjernije: „Konačno jedan koji vidi dublje. Konačno jedan koji dijeli sa mnom moju bol. Konačno muškarac koji me potpuno prihvaća. Konačno čovjek pred kojim ne moram ništa skrivati. Konačno netko tko me potpuno razumije. Kako to godi!“

Iskustvo duboke prihvaćenosti stvara u njoj promjenu, preobrazbu. Žena koja se iz straha od osude povlačila od stanovnika sela, išla samotničkim putevima i zato za najveće podnevne žege dolazila na zdenac, ta žena sada, sama od sebe, na vlastitu inicijativu odlazi u selo. Ide k drugim ljudima i pokazuje im gdje mogu naći ljubav, istinu, razumijevanje i duboko prihvaćanje.

Koja područja, koji doživljaji i koja iskustva su toliko postiđujuća, da ih skrivam? Isus me upravo tu potpuno shvaća i prihvaća. Smjelo je tako biti. Mogu li to prihvatiti?

Osobne bilješke:

Treći dan

Nikodem, stariji i viđeniji čovjek i ugledniji farizej pođe noću k Isusu i rekne mu: "Rabbi, znamo da si od Boga došao kao učitelj jer nitko ne može činiti znamenja kakva ti činiš ako Bog nije s njime." Odgovori mu Isus: "Zaista, zaista, kažem ti: tko se ne rodi nanovo, odozgor, ne može vidjeti kraljevstva Božjega!" Kaže mu Nikodem: "Kako se čovjek može roditi kad je star? Zar može po drugi put ući u utrobu majke svoje i roditi se?" Odgovori Isus: "Zaista, zaista, kažem ti: ako se tko ne rodi iz vode i Duha, ne može ući u kraljevstvo Božje. Što je od tijela rođeno, tijelo je; i što je od Duha rođeno, duh je. Ne čudi se što ti rekoh: 'Trebalo da se rodite nanovo, odozgor.' Vjetar puše gdje hoće; čuješ mu šum, a ne znaš odakle dolazi i kamo ide. Tako je sa svakim koji je rođen od Duha." Upita ga Nikodem: "Kako se to može zbiti?"

Nikodem želi iz svoga ustajala života doći do punine. On čezne za preobrazbom, za novim životom. Pita: «*Kako se to može dogoditi?*» Ne vlastitom snagom, govori mu Isus. To što ti želiš,

čovjeku nije moguće, jer čovjek je vezan, usredotočen na sebe. Da iz toga izađe, mora se dogoditi novost. Potrebno je roditi se iz Duha. Jer samo Duh donosi pokret i život u ustajalosti. Samo Duh nas oslobađa veriga programiranosti naše prošlosti. Samo Duh ima snagu učiniti nas novima.

Ovaj Isusov nauk dodirnuo je Nikodemovu najdublju nutrinu i pokolebao njegovo dosadašnje razmišljanje. On je zbunjen, iznenađen što mu Isus dvaput govori: Moraš se nanovo roditi. Moraš dopustiti da ti se daruje novi život, novi izvor snage i to *«iz vode i Duha»*.

Nikodem se otvara i iskusuje ovo kao prodor u novi život. Ali da se to dogodi, mora na jednoj strani nešto ostaviti. Mora se odreći svojih dosadašnjih mjerila i napustiti svoja dosadašnja iskustva. Na drugoj pak strani mora se otvoriti jednom novom izvoru: Dođi, Duše Sveti, i učini me novim. Dođi i povedi me u novo razmišljanje. Dođi i pokaži mi put.

Ponudu je prihvatila ne samo žena Samarijanka, nego i Nikodem. On se otvara Isusovoj poruci i postaje učenik. Ivan ovo tiho svjedoči, jer na Isusov ukop *«dođe i Nikodem – onaj koji je ono prije bio došao k Isusu noću – i donese sa sobom oko sto libara smjese smirne i aloja» (Iv 19,39)*.

- Gdje je to ustajalo u mom životu? Ako čeznem za novim životom, ja mogu također moliti: «Dođi, Duše Sveti, i učini u meni tu novost.»

Osobne bilješke:

Četvrti dan

«Ispunilo se vrijeme, približilo se Kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte Evanđelju!» (Mk 1,15). Božje Kraljevstvo znači: Bog nas hoće sada okrenuti svoj punini svoje ljubavi, svoga milosrđa i spasenja. U Isusovim riječima i djelima to postaje očito. Ljudi koji su svjedoci, reaguju s velikom pogođenošću: «Dobro je sve učinio! Gluhima daje čuti, nijemima govoriti!» (Mk 7,37). Čak i više: «Sve je to mnoštvo tražilo da ga se dotakne, jer je snaga izlazila iz njega i sve ozdravljala» (Lk 6,19).

Ova snaga nije samo događaj prošlosti, nego i aktualna mogućnost za nas. Jer Isus je uskrsnuo i živi. On je živ, tu među nama, ovdje, u našoj sredini, sada. On nam i danas dariva svoju spasonosnu snagu. Kako?

„Obratite se i vjerujte...” Obraćanje ne znači: Još se više naprezati, skupljati još više snage. Obraćanje znači: Otvoriti se spasonosnoj, oslobađajućoj snazi Božje ljubavi i povjerovati joj: Nanovo se roditi. Radi se o tome da naučimo razmišljati na nov način, da svoj život gledamo «novim očima». Obraćanje znači, dopustiti da budeš ljubljn. To znači napustiti svoje zatvaranje iznutra, prestati sebe uskraćivati Božjoj ljubavi i dopustiti Mu da djeluje. Obraćanje znači povjerovati Njegovoj ljubavi i dopustiti da budem s Njime povezan.

- Kako sam do sada shvaćao obraćenje?
- Što u meni pokreće novo gledanje na obraćenje?

Osobne bilješke:

Peti dan

„Pronikni me svega, Bože, srce mi upoznaj, iskušaj me i upoznaj misli moje!” (Ps 139,23). Obraćanje znači otvoriti sva područja života

spasonosnoj Božjoj ljubavi. Citirani redak iz psalma 139 vrlo lijepo pokazuje da se kod obraćenja ne radi o kopkanju, nego o spoznaji sama sebe koju dariva Bog. Takva okrenutost Ljubavi treba se dogoditi u četiri smjera. Sljedeća pitanja hoće pomoći da otkrijem svoje nutarnje, a ponekad i nesvjesne otpore i blokade prema Božjoj ljubavi. Kao znak da se toga želim osloboditi, mogu ih ispisati na listić «Započeti iznova».

Božja okrenutost meni

Vjerujem li da me Bog ljubi upravo takva kakav sam sada, da me prihvaća do najdubljih mojih dubina, da me prihvaća potpuno, sasvim? Vjerujem li da je Njegova volja, za mene i za sve ljude, ono što je za mene, za nas najbolje, što mene, što nas najviše oslobađa? Trpim li još uvijek zbog opterećujuće «slike Boga»? Što mogu učiniti da Božji Duh zauzme u meni još više prostora?

Ako me Bog s ljubavlju gleda, što tu, u meni vidi?

Što je temeljna orijentacija, temeljno nastojanje u mome razmišljanju i činjenju?

Što gospodari mojim životom?

Jesam li pretjerano uz nešto čvrsto vezan?

Gdje bih morao odlučno reći Ne?

Koje me nutarnje blokade, sjećanja, pogriješke, rane ili brige još uvijek opterećuju?

Trpim li zbog osjećaja manje vrijednosti?

Jesam li upao u potisnute i neriješene sukobe?

Jesam li otvoren prema ljudima ili se zatvaram pred njihovim potrebama i namjerama?

Kako bih mogao svojim bližnjima iskazati još više konkretne ljubavi?

- Napisat ću sve ono što želim odložiti.
(Ako nemate listić «Započeti iznova», možete se poslužiti vlastitim komadom papira.)

Osobne bilješke:

Šesti dan

„Zaodjenite se, dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljени – u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge (sebe također!) praštajući (sebi također!), ako tko ima protiv koga (protiv sebe također!) kakvu pritužbu. Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi! (oprostite i drugima i sebi!). A povrh svega – ljubav (prema drugima i prema samima sebi!)! To je sveza savršenstva. I mir Kristov neka upravlja srcima vašim – mir na koji ste pozvani u jednome tijelu! I zahvalni budite!“ (Kol 3,12-15)

Vi ste «izabranici Božji, sveti i ljubljени...». Bog nas ljubi bezuvjetno i bezgranično. Upravo zato i nalazimo odvažnosti i snage da prihvatimo sebe i okolnosti svoga života. Ali koliko često hoćemo da u našem životu i svijetu bude drukčije! I ako ustrajemo u svojim predodžbama i željama, postajemo nezadovoljni, frustrirani. Bunimo se protiv stvarnosti, okrivljujemo okolnosti i svoje bližnje. U takvome stavu nutarnje pobune naše srce postaje tvrdo, kruto, okorjelo.

Razmišljam:

- Što bih najradije da bude drukčije?
- Što me smeta? Protiv čega se bunim?

- Protiv sebe, svoga izgleda, svojih mogućnosti, svojih nadarenosti i talenata, svoje sadašnje situacije, svoje životne povijesti, svoga karaktera, svoga zdravlja, svojih snaga?
- Kod svojih bližnjih, svoga partnera, svoje djece, svojih susjeda, svojih suradnika...?
- Na svome radnom mjestu, u zajednici, kod političara, u Crkvi, kod crkvenoga vodstva i crkvene politike?
- Kod Boga? Što mi na Njemu ne odgovara? Gdje bih Ga radije volio drugačijega?

Čovjek se u stavu nutarnje pobune ili nezadovoljstva zatvara pred djelovanjem Duha Svetoga. Tu čovjek može moliti ne znam koliko; neće donositi roda. Tu se najprije mora dogoditi pomirenje.

To znači:

Odlučujem se, hoću:

- Ostaviti svoja predbacivanja sebi i drugima
- Ostaviti svoju nutarnju pobunu
- Ostaviti svoje predodžbe kako bi moralo biti
- Ostaviti prošlost

I odlučujem se

- Situacije, sebe, svoje bližnje prihvatiti takvima kakvi jesu.
- Čitavim svojim srcem reći: Tako je! Moj život tako izgleda. Moj partner je takav. Moja djeca su takva. Takva je situacija društva, svijeta, Crkve. Sada smije biti tako. Sporazuman sam s time, prihvaćam to. Nije nimalo lako to iznutra prihvatiti. To je povezano s mnogom nutarnje boli.
- Prihvatiti ovu bol i podnijeti ju do kraja, a s njom dopustiti i slamanje vlastitih predodžbi i želja. Ni to nije nimalo lako.

Promjena, nastajanje novoga moguće je samo iz takva prihvaćanja. Samo se, polazeći od takva prihvaćanja, otvara put u kraljevstvo Božje. Jer promijeniti se može samo ono što prihvatim! A

prihvatiti znači realnost uzeti kao realnost, prihvatiti je i otvoriti se djelovanju spasonosne Isusove snage.

- Sve otpore, sve pobune kojih se želim osloboditi i koje hoću ostaviti, napisat ću na listić «Započeti iznova».

Osobne bilješke – možda kao 'podsjetnik' za listić «Započeti iznova»:

PODSJETNIK za 'LISTIĆ POMIRENJA'

Pomirenje oslobađa

- **Kojih se negativnih misli, sudova, veza..., želim osloboditi?**
- **Komu želim oprostiti?**
(imena: osobe, grupe...,)
- **Koja predbacivanja želim zauvijek pokopati?**
- **Što od osobne krivice, nevolje, brige, tereta želim povjeriti Isusovu križu?**

4.

Pomirenje oslobađa

Prvi dan

„(Isus Krist) nam oprostite sve grijehove, izbrisajte zadužnicu koja propisima bijaše protiv nas, protivila nam se. Nju on ukloni, pribivši je na križ“ (Kol 2,14).

Kako možemo shvatiti ovo oslobođenje koje se događa po Isusu Kristu?

Jedan župnik pripovijeda: „Ima tomu već više godina da sam smio pratiti jednoga liječnika u posljednjim tjednima njegova života.

Neiskazano težak teret doveo ga je do ruba očajja: mnogo puta je izvršio pobačaj začetoga ploda. Sada se njegova svijest krivnje toliko egzistencijalno na njega sručila, da više nije vidio nikakve nade. Uvijek iznova je vikao: 'Ja sam izgubljen! Ni Bog ne može oprostiti to što sam razorio.' Nije imao snage da se jednostavno baci u naručje Božje. Sve u njemu izgledalo je prazno i beznadno, sasvim razoreno.

Jednoga dana vidio sam njegovo lice preobraženo. Liječnik me pogleda i kaže: 'Znate, za mene postoje sada dvije mogućnosti: Ili da se sasvim pouzdam u ono što je Isus za mene učinio na križu, ili da budem sasvim napušten.' Rekao sam mu: 'U križu je svaka krivica uništena, vaša krivica i moja krivica.' S povjerenjem u ovo oproštenje liječnik stavi svoj život u Stvoriteljeve ruke. Rijetko sam otišao sretniji od nekoga čovjeka koji je okončao svoj život.“

Isusov križ pokazao je ovom liječniku dvije stvari. Odražava mu njegove vlastite stranputice i zarobljenosti. Pokazuje mu njegovu vlastitu zločestoću. Ali on je istodobno shvatio da mu Bog s križa ponovno pruža ruku na pomirenje. On je ovu ruku prihvatio. To ga je otkupilo i učinilo slobodnim.

Liječnik je otkrio da je Isusov križ povezan s njegovim životom. On je pronašao nutarnji pristup do ove ključne tajne kršćanske vjere. Ovdje je tajna važna riječ. To nije što mu drago, nešto što dobro ne razumiješ, nego stvarnost dostupna samo i jedino preko nutarnjega iskustva. To znači da ju svatko sam mora otkriti za sebe i za svoj život i povjeriti se ovoj tajni.

Pavao u vezi s ovim govori da je križ *«Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak, Židovima i Grcima – Krist, Božja sila i Božja mudrost»* (usp. 1 Kor 1,23-24). Njegova je velika nakana *«da se ne obeskrijepi križ Kristov»* (1 Kor 1,17b).

- Mogu sjesti pred križ i razmisliti:
  - U čemu me križ – kao i kod onoga liječnika – podsjeća na vlastitu krivicu?
  - U čemu otkrivam da mi križ objavljuje Božje milosrđe?

Drugi dan

Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas da prijede s ovoga svijeta Ocu, budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio. I za večerom je đavao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda. A Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide pa usta od večere, odloži haljine, uze ubrus i opasa se. Nalije zatim vodu u praonik i počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim je bio opasan. Dođe tako do Šimuna Petra. A on će mu: "Gospodine! Zar ti da meni pereš noge?" Odgovori mu Isus: "Što ja činim, ti sada ne znaš, ali shvatit ćeš poslije." Reče mu Petar: "Nećeš mi prati nogu nikada!" Isus mu odvrati: "Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom." Nato će mu Šimun Petar: "Gospodine, onda ne samo noge, nego i ruke i glavu!" Kaže mu Isus: "Tko je okupan, ne treba drugo da opere nego noge - i sav je čist! I vi ste čisti, ali ne svi!" Jer znao je tko će ga izdati. Stoga je i rekao: "Niste svi čisti." Kad im dakle oprao noge, uze svoje haljine, opet sjede i reče im: "Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja - Gospodin i Učitelj - vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih." Zaista, zaista, kažem vam: nije sluga veći od gospodara niti poslanik od onoga koji ga posla. Ako to znate, blago vama budete li tako i činili!" (Iv 13,1-15)

Petar je htio učiniti mnogo za Isusa. Htio je Isusu dokazati svoju ljubav. Htio mu je služiti, biti tu za Isusa. U tome se pokazalo njegovo dobro i plemenito srce. Zato Mu je rekao: „Zar ti da meni pereš noge?“. Tako to ne ide. „Nećeš mi prati nogu nikada!“

Ipak se Petar morao predomisliti, iz temelja promijeniti mišljenje. Najprije dolazi prihvaćanje i pripuštanje, a onda čin. Dopusti da ti služim i učinim ti dobro. Dopusti mi da te poslužim, kaže Isus Petru. Jer "Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom."

Primiti i biti ovisan, druge zamoliti za pomoć – to je otvaranje u pravcu zajedništva. Isusu je jako stalo upravo do ovoga i ovakva zajedništva.

Zajedništvo s Isusom raste ako Ga molimo za pomoć, ako pred njega stavimo neuspjehe i bol našega života: naše krive misli, motivacije i djela, kao i ono bolno i postidjuće u našem životu. Iza ovoga iznošenja pred Isusa slijedi drugi korak: davanje i ostavljanje. Drukčije rečeno: Ne smijemo zadržati nikakvo odbijanje, ništa negativno. Sve Mu hoćemo dati da nas On očisti i ozdravi. To će nas promijeniti i dovesti nas do dubokoga zajedništva s Isusom.

- Mogu li dopustiti da Isus klekne i pred mene i meni također opere noge – moj život?
- Koje neuspjehe, opakosti i koju bol ne stavljam rado preda Nj?

Vlastite bilješke:

Treći dan

A Isus se uputi na Maslinsku goru. U zoru eto ga opet u Hramu. Sav je narod hrlio k njemu. On sjede i stade poučavati. Uto mu pismoznanci i farizeji dovedu neku ženu zatečenu u preljubu. Postave je u sredinu i kažu mu: "Učitelju! Ova je žena zatečena u samom preljubu. U Zakonu nam je Mojsije naredio takve kamenovati. Što ti na to kažeš?" To govorahu samo da ga iskušaju pa da ga mogu optužiti. Isus se sagne pa stane prstom pisati po tlu. A kako su oni dalje navaljivali, on se uspravi i reče im: "Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen." I ponovno se sagnuvši, nastavi pisati po zemlji. A kad oni to čuše, stadoše odlaziti jedan za drugim, počevši od starijih. Osta Isus sam - i žena koja stajaše u sredini. Isus

se uspravi i reče joj: "Ženo, gdje su oni? Zar te nitko ne osudi?" Ona reče: "Nitko, Gospodine." Reče joj Isus: "Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsada više nemoj grijешiti." (Iv 8,1-11).

"Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen." Isus ovim izazovom štiti optuženu ženu. Nitko nije bez grijeha. Stoga nitko nema pravo osuditi drugoga.

- Jesam li u napasti da osuđujem ljude i govorim o njima ružne stvari? Kod koga?

Isus štiti čovjeka koji je pogriješio. Staje preda nj. Ne dopušta da ga se «dotuče». Zašto Isus tako postupa? Sasvim jednostavno: On vidi dublje. On zna da se iza svake krivice, iza svake zločestoće, iza svakoga zatajenja krije jedna nevolja. On želi ovu nevolju okrenuti. On hoće pomoći. Zato dariva ovaj ženi svu svoju milosrdnu ljubav: "Ni ja te ne osuđujem». Ja stojim uza te i zauzimam se za tebe.

- Pokušavam li kod ljudi, koje brzo osuđujem i rado slušam i govorim loše stvari o njima, opaziti skrivenu nevolju njihova života?
- Kod koga bih želio to ponovno pokušati?

Isus nadalje govori: «*Idi i odsada više nemoj grijешiti.*» To što si učinio, jest grijeh. A grijeh te već sam po sebi rastače. Isus ne zaobilazi raspravu o grijehu, on posvješćuje grijeh. Tako omogućuje promjenu. Jer upoznati sebe, postati svjestan krivice omogućuje promjenu. Promjena se ne postiže potiskivanjem krivice. Ispravna svijest o krivnji pomaže mi shvatiti gdje trebam obnoviti svoje

razmišljanje, osjećanje i djelovanje. Isus stoga ohrabruje ženu, a time i nas, da preuzmemo odgovornost za svoje pogreške i da se od njih distanciramo: «*Idi i odsada više nemoj griješiti.*»

- Što to za mene konkretno znači?

Osobne bilješke:

Četvrti i peti dan

Odnosi ozdravljaju praštanjem. Apostol Pavao piše: «*Daleko od vas svaka gorčina, i srdžba, i gnjev, i vika, i hula sa svom opakošću! Budite, naprotiv, jedni drugima dobrotivi, milosrdni; praštajte jedni drugima, kao što i Bog u Kristu nama oprosti*» (Ef 4,31-32). Praštanje je put. Ovome želimo posvetiti dva dana.

Kao što danas prije nekog svečanoga objeda pazimo na dobar izgled i čistoću, i pranje nogu služilo je higijeni i kozmetici. Ipak Ivanovo Evanđelje ima dublju dimenziju. Ovdje se ne radi o prljavštini nogu, nego o našem životu. Radi se o ozdravljenju odnosa.

Životnu sreću uvelike razara vlastita i tuđa krivnja. U svakome se životu događa nepravda. Čovjek u podnošenju nepravde ima načelno dvije mogućnosti: biti ogorčen, ili poći putem pomirenja, praštanja. Evo jedne zgode:

„Dva brata posvađala se radi baštine. Jedan se osjeća prevarenim za više desetaka tisuća kuna. I to s pravom. I zato prekida svaki odnos s obitelji drugoga brata. Bratovo se ime više ne smije ni spomenuti u njegovoj nazočnosti. Kad ga vidi, srce ga zaboli. Neprijateljstvo traje godinama.

Taj prevareni brat imao stara mudra kućnog liječnika, koji mu je godinama kasnije za vrijeme pregleda rekao: 'Vi ste izgubili ne samo desetke tisuća kuna, nego i dio svoga života. Nenaplativa je snaga, mir, sposobnost za radost koju ste bacili u taj novac. Čitava je vaša nutrina lancem privezana uz ovu svađu. Pomirite se! To je jeftinije!'"

Nepomirljivost nas uvijek više košta, stoji nas skuplje! I onda kad smo u pravu, kao brat u ovoj priči. Jer tko ustrajava na svome pravu, prije ili kasnije će ustanoviti da s takvim stavom sebi otima radost, mir i zadovoljstvo.

Neću mu to nikada zaboraviti, kažemo. I jest tako. Ono što drugomu ne želimo zaboraviti, mi i dalje nosimo za njim. Tako opterećujemo sebe i postajemo tuđi «magarac» koji za drugim tegli teret. Time samo opterećujem sebe, dok drugi to ponekad opće niti ne primjećuje.

To što mi jedni za drugima teglimo kao magarci, povezano je s prošlošću. Najčešće se iza toga krije predbacivanje. Bio si nepravedan. Učinio si ovo i ono i tako mi naškodio, i ja sada zbog toga trpim, još i danas. Takva predbacivanja vezuju uz prošlost. Na početku jedne takve vezanosti uz prošlost stoji gorko iskustvo, razočaranje, nepravda, bol, rana. To boli. Ova bol najčešće izaziva negativnu reakciju: gnjev, srdžbu, ljutnju, žestinu. To je normalno i smije biti tako. Ja smijem u sebi imati osjećaje gnjeva, osjećaje srdžbe, ljutnje, osjećaje jala. Osjećaji smiju uvijek biti.

1. Stajati uz svoj osjećaj

Prvi koristan korak sastoji se u priznanju, pristajanju i prihvaćanju svoga nutarnjega stanja. Često koristi u razgovoru sa svećenikom ili nekim čovjekom od povjerenja izreći svoje osjećaje. Mi trebamo zaštićeni prostor da bismo mogli potpuno stajati uz svoje osjećaje. Potrebno nam je neko mjesto gdje se možemo otvoriti, a da ne budemo ocjenjivani. Što iskrenije možemo izreći svoje osjećaje mržnje, gnjeva, samosažaljenja, boli, nemoći da shvatimo, nestrpljivosti, depresije..., to bolje.

Jedan koristan korak sastoji se dakle u priznavanju naših negativnih osjećaja: Da, ranjen sam, povrijeđen, jala... Da, najradije bih... Da, pun sam samosažaljenja. Da, imam ovaj osjećaj. Smijem stati iza nj a da se pritom ne moram stidjeti.

2. U ranjenim osjećajima blagoslivljati

Osjećaji smiju uvijek biti. Ipak, oni osjećaji koji su bili potiskivani jer nisu smjeli biti, imaju nad nama vlast. Ta vlast će im se uzeti ako ih pogledamo i prihvatimo. Mi se oslobađamo poistovjećivanja s njima. Ako sam, primjerice, srdit, osjećaji mi tada mogu reći: «Najradije bih ubio ovoga čovjeka koji mi je nanio toliku bol.» Gledam dakle osjećaje i priznajem: Moji osjećaji bi ovoga čovjeka najradije ubili. Ja se sada oslobađam poistovjećivanja s ovim osjećajima. Jer ja nisam ti moji osjećaji. Moji osjećaji su doduše dio mene, ali ja sam slobodan da se drukčije odlučim. Slobodan sam i mogu se odlučiti protiv mojih osjećaja, koliko god me oni silili da ubijem. (Što i ja Vama savjetujem!)

Sloboda ide još dalje. Ja mogu, unatoč negativnih osjećaja, ovoj osobi činiti dobro i o njoj govoriti dobro. To je put na koji nas poziva Isus. «Dobro činite onima koji vas mrze. Blagoslivljajte one koji vas proklinju...» (Lk 6,27b-28a). Takvi postupci trebaju svladavanje. Ali izmiču tomu da hrane ono negativno. To je ono o čemu se radi: prestati hraniti negativne osjećaje. A nahranit će se našim bavljenjem njima. Tu je potreban raskid, radikalni raskid! Moramo prestati da se neprestano vrtimo oko ovih osjećaja i njima se bavimo. To znači: Osjećaji smiju biti, ali mi prestajemo za njih se zanimati. Okrećemo od njih glavu. Umjesto toga blagoslivljamo ove osobe.

Blagosloviti (lat. bene-dicere) znači: govoriti dobro i željeti dobro. Naša odluka oprostiti pokazuje se u tome da u drugome vidimo dobro i da ga priznamo. Posebna je spasonosna snaga u tome da pred drugima govorimo o ovoj osobi lijepe stvari, da joj želimo dobro i molimo dobro za nju. To 'čini' nešto s našim osjećajima. Tako može Isusova spasonosna snaga poteći u naše osjećaje i polagano ih mijenjati.

I u nama, dakako, postoje i negativni osjećaji i misli, koji su jači od naših odluka i koje ne možemo tek tako isključiti. Ovdje možemo ponovno učiti od Isusa. Kad je Isus bio razapet, on moli nebeskoga Oca: «Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine» (Lk 23,34). On zaziva svoga Oca da On, Otac, oprosti umjesto njega njegovim mučiteljima.

I Stjepan moli Isusa za svoje ubojice: „Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!“ (Dj 7,60). Ako već ne možemo oprostiti, tada barem možemo moliti Isusa da on oprostí umjesto nas. Tako možemo, primjerice, moliti: «Isuse, ponesi ovu gorčinu, ovo nutarnje predbacivanje, ovu nutarnju optužbu do smrti na križu. Neka umru u tvojoj velikoj ljubavi. Ne želim više uz njih pristajati, ne želim ih se čvrsto držati. Opraštam i ne želim više pamtiti, vući to za sobom. Daruj mi svoj mir i svoju ljubav za ove ljude.»

Isto tako nam može pomoći i misao: I onaj drugi je čovjek s ranama i razočaranjima. I on je iskusio nepravdu i možda je upravo zbog toga takav.

3. Odreći se osobnih očekivanja

Dokle god je naše praštanje skopčano s nutarnjim očekivanjem, mi se još nismo probili do nutarnje slobode. Opraštam ti, doduše, ali zato očekujem... Takvo praštanje nije bezuvjetno. A samo bezuvjetno praštanje oslobađa. Ono je opraštanje koje vrijedi, svejedno mijenja li se drugi po njemu ili ne. Bezuvjetno praštajući mi postajemo sasvim propusni za ljubav. Moći oprostiti bez ikakva očekivanja od drugoga može biti dug i težak put.

'70x7' – stoji na nekoj ploči jedne kuće. To nije kućni broj, kako je pomislio pismoša, nego podsjeća na odgovor koji je Isus dao Petru na slijedeće pitanje:

„Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svome, ako se ogriješi o mene? Do sedam puta?» Kaže mu Isus: «Ne kažem ti do sedam puta, nego sedamdeset puta sedam“ (Mt 18,21-22).

Natpis '77x7' želi dakle naznačiti da se stanovnici ove kuće obvezuju na ranokršćanski put bezuvjetna opraštanja.

Osobne bilješke:

Šesti dan

„Reknemo li da grijeha nemamo, sami sebe varamo i istine nema u nama. Ako priznamo grijehe svoje, vjeran je on i pravedan: otpustit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravde... Ako tko i sagriješi, zagovornika imamo kod Oca - Isusa Krista, Pravednika.... On je pomirnica za grijeha naše, i ne samo naše, nego i svega svijeta.“ (1 Iv 1,8.9;2,1b-2).

Bog je u Isusu praštajuća ljubav. Mi iz dana u dan smijemo primati (prihvaćati) Njegovo oprostjenje. Priznavati svoje grijehe, odvrćati se od kriva ponašanja i zahvalna srca primati Njegovo oprostjenje – tako mogu svaki dan, čak svake minute iznova živjeti iz Njegove praštajuće ljubavi. Slijedeća priča nas ohrabruje da se nikada ne damo obeshrabriti, unatoč naših slabosti.

„U jednoj crkvi u Španjolskoj visi jedan spomena vrijedan križ. Ono što na njemu upada u oči jest desna ruka Raspetoga, koja se oslobodila čavala i nagnula prema dolje. Postoji i jedna pripovijest koja se prenosi iz jedne generacije na drugu: Ispod ovoga križa ispovijedao neki čovjek skrušeno se kajući svoje brojne teške grijehe. Svećenik mu je dao odrješenje, ali ga je zamolio da ubuduće ne upada u stare grijehe. Čovjek je jako nastojao i neko vrijeme ostao vjeran svome obećanju. Ali zatim ponovno postane slab. Svećenik ga je ponovno u Božje ime odriješio od grijeha. Ali kad je ponovno, zbog navike s jedne a zbog ljudske slabosti s druge strane ponovno upao u stare grijehe, svećenik posumnja u ispravnost njegova kajanja i htjede mu uskratiti odrješenje. Raspeti u tome trenutku oslobodi svoju ruku od čavala i načini nad onim čovjekom znak otkupljenja. Zatim se obrati svećeniku i rekne mu: 'Nisi ti prolio za njega svoju krv!'“

- Mogu zahvaliti Bogu što mi uvijek iznova dariva svoju praštajuću ljubav kad iskrena srca dolazim k njemu.

Osobne bilješke:

(Ako ranije nije bilo mogućnosti za zajedničko slavlje pomirenja, pozivam vas da taj korak učinite osobno. Listić «Započeti iznova» možete staviti pred križ i izreći sve što ste napisali. Ovaj korak pomirenja možete zaključiti slijedećom molitvom:

„Gospodine Isuse Kriste, ti si za mene postao čovjekom. U krštenju solidarizirao si se s krivnjom čitava čovječanstva i umro s njime na križu. U tvoje otkupljenje na križu položio sam svoju krivnju, svoje nesposobnosti i svoje nepomirljivosti. Sada Te molim: Otkupi me i odijeli od svake krivnje koju sam Ti sada predao. Probij svaku okorjelost moga srca. Snagom svoga uskrsnuća učini me slobodnim i daruj mi svoga Duha koji me osposobljuje da svakomu od srca oprostim. Ispuni me svojom ljubavlju prema svima i promijeni sve moje odnose. Sve stavljam u Tvoje ruke. Amen.“

5.

Život dobiva budućnost

Prvi dan

A Marija je stajala vani kod groba i plakala. Zaplakana zaviri u grob i ugleda dva anđela u bjelini kako sjede na mjestu gdje je ležalo tijelo Isusovo - jedan kod glave, drugi kod nogu. Kažu joj oni: "Ženo, što plačeš?" Odgovori im: "Uzeše Gospodina mojega i ne znam gdje ga staviše." Rekavši to, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije

znala da je to Isus. Kaže joj Isus: "Ženo, što plačeš? Koga tražiš?" Mислеći da je to vrtlar, reče mu ona: "Gospodine, ako si ga ti odnio, reci mi gdje si ga stavio i ja ću ga uzeti." Kaže joj Isus: "Marijo!" Ona se okrene te će mu hebrejski: "Rabbuni!" - što znači: "Učitelju!" Kaže joj Isus: "Ne zadržavaj se sa mnom jer još ne uziđoh Ocu, nego idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu." Ode dakle Marija Magdalena i navijesti učenicima: "Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao." (Iv 20,11-18)

U uskrsno jutro o sunčevu izlasku odlazi Marija Magdalena na grob. Plače jer je sve izgubila. Bez Isusa ne vidi više ni smisla ni budućnosti. *«Zaplakana zaviri u grob i ugleda dva anđela u bjelini kako sjede na mjestu gdje je ležalo tijelo Isusovo - jedan kod glave, drugi kod nogu. Kažu joj oni: 'Ženo, što plačeš?' Odgovori im: 'Uzeše Gospodina mojega i ne znam gdje ga staviše.' Rekavši to, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije znala da je to Isus. Kaže joj Isus: 'Ženo, što plačeš?」*

Riječ 'plakati' pojavljuje se u ovome odlomku četiri puta. Marija je sva zaokupljena svojim gubitkom, bolju prošlosti. Bol ju obuzima toliko da je pomućena njezina sposobnost opažanja. Doduše *«obazre se i ugleda Isusa gdje stoji»*, ali ga ne opaža. Mora se ponovno okrenuti dok opazi Isusa. *«Kaže joj Isus: 'Marijo!' Ona se okrene te će mu hebrejski: 'Rabbuni!' - što znači: 'Učitelju!」*

Sve se mijenja budući da ju Isus zove njezinim imenom. Marija se okreće Uskrsnomu, nerazorivo Živomu. Suze se osušiše. Ranije je bila fiksirana na svoj gubitak, ukočena u svojoj boli, sada u nju ulazi život i energija. Isus živi. Vlast smrti u njemu je zauvijek slomljena. To otvara budućnost, nezamislive dimenzije života. Ona to mora reći učenicima. *«Ode dakle Marija Magdalena i navijesti učenicima: 'Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao.'»*

- Susret s Uskrsnim dao je Mariji Magdaleni nove perspektive. Koje? Što ovo može značiti za moj život?

Osobne bilješke:

Drugi dan

„Što tražite Živoga među mrtvima?“ (Lk 24,5). Tako govore anđeli ženama koje su na grobu tražile Isusa.

A mi, tražimo li Ga i mi «među mrtvima», to znači u sjećanjima, u teorijama, u svojim predodžbama? Ipak Isus nije mrtav. On živi. On živi danas u našoj sredini i hoće nam dati udjela na Njegovu novome životu, na njegovu uskrsnome životu.

Uskrsnuće ne znači: Bog je ponovno oživio Isusovo smrtno tijelo, kao što je recimo Isus vratio Lazara natrag u život. Ne, uskrsnuće znači: Otac je probudio Isusa na novi nerazorivi život, podigao ga «sebi s desna» i pod noge mu podložio čitav svemir (usp. Ef 1,20 i dalje). Dao mu je svu vlast i postavio ga iznad svih sila i vlasti neba i zemlje.

Tako je Isusovo uskrsnuće događaj kozmičkih razmjera. To je početak novoga stvaranja, početak nastajanja novoga, početak otkupljenja čitava svemira. To je početak koji više nikakva sila i snaga ne može opovrgnuti. To je početak koji će se neopozivo dovršiti. Ivanovo Otkrivenje to izražava ovako: «Tada Onaj (Isus Krist) što sjedi na prijestolju reče: 'Evo, sve činim novo!'» (Otk 21,5). Sve što se otvara Uskrsnulomu mijenja se, ispunjuje se i proplavljuje svjetlom i ljubavlju.

Ovaj Isus Krist, koji sve nadvisuje, isti je Isus koji se sada nalazi u našoj sredini, među nama! Uskrsnuli obećava svojim učenicima u jednome od posljednjih susreta na gori kod Galileje: «I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta» (Mt 28,18-20).

- Tražim li Isusa još uvijek među «mrtvima», u sjećanjima, u znanju o njemu...?

- Jesam li «siguran da je On, Uskrsnuli, u «*sve dane*» sa mnom, s nama?

Osobne bilješke

Treći dan

Isus kao Uskrsnuli uvijek je tu za nas. Dok je Isus, kao zemaljski čovjek – vezan uz svoje tijelo – mogao biti prisutan samo na jednome mjestu, on kao Uskrsnuli može na način Duha biti nazočan posvuda i posvuda djelovati.

Zato je Isus prilikom svoga rastanka rekao: «*No kažem vam istinu: bolje je za vas da ja odem; jer ako ne odem, Branitelj neće doći k vama; ako pak odem, poslat ću ga k vama*» (Iv 16,7). Ne bojte se! Neću vas ostaviti same. K vama dolazi novi pomoćnik: Branitelj, Duh Sveti.

Branitelj znači: U pitanjima, dvojbama, nesigurnostima, trpljenju i poteškoćama netko stoji uz nas i ne ostavlja nas same. On nam može i hoće pomoći. On nam korak po korak pokazuje put i daje nam radost, odvažnost i snagu da njime idemo.

Pavao govori: «*Tako i Duh potpomaže našu nemoć*» (Rim 8,26a). Ja i vi, svi imamo svojih slabosti, pitanja i problema. Tada je dobro smjeti pouzdati se u pomoćnika koji će nas «*poučiti u svemu*» (Iv 14,26b) i pokazati nam što nam je sada činiti.

- Gdje trebam pomoć?

- Mogu to povjeriti vodstvu Duha Svetoga i moliti za snagu da sljedeći korak učinim poslušnim srcem.

Četvrti dan

Svi mi čeznemo za sretnim i zadovoljnim životom. Ipak prečesto nam upravo naše vlastito srce zapriječi u tome put. Za toliko toga se brinemo i plašimo. Brige premještaju težište života na sutra i na budućnost. To može uzrokovati takvu težinu i fiksiranost da zaboravimo Sada, promašimo ljepotu trenutka.

Rudolf Stertenbrink piše: «Čitao sam o nekoj mladoj ženi koja je na bolesničkoj postelji svoje majke stekla iskustvo koje je postalo presudno za njezin život. Budući da se majčin život sve više i više gasio, rodbina i znanci su pitali što još mogu učiniti za tešku bolesnicu. Ali majka je tada počela tješiti one koji su stajali oko nje i to tako da su svi ostali zadivljeni. Njoj nije bilo stalo do njezina vlastitog trpljenja, nego do toga da ublaži trpljenje drugih. Makar joj se tijelo gotovo raspadalo, ona je ipak ostala jaka, dok su njezini, sa zdravim tijelom, bili ustvari slabi. Kći opaža da hrabro držanje njezine majke i u njoj oživljuje snage od kojih još i danas crpi u ponekome mračnom trenutku; jer kad je, radi neke sitnice, u napasti da zataji, sjeti se smirene i gotovo nadljudski opušteno majke onih teških dana njezine bolesti.»

Što je omogućavalo ovoj majci tu gotovo nadljudsku opuštenost? Ova majka je mogla ostaviti svoje nedaće života i brige – čak i svoj život. Ona je svoju budućnost prepustila Bogu. Tako je postala slobodna da živi u ovome Sada i dopusti ljubavi da teče. Kroz nju je strujala snaga Duha.

Mnoga mjesta Svetoga pisma upućuju na put opuštenosti, ostavljanja: „*Ne budite, dakle, zabrinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se. Dosta je svakom danu zla njegova*» (Mt 6,34). «*Ne budite zabrinuti ni za što, nego u svemu – molitvom i prošnjom, sa zahvaljivanjem – očitujte svoje molbe Bogu*» (Fil 4,6). «*Svu svoju brigu povjerite njemu, jer on se brine za vas*“ (1 Petr 5,7).

Tamo gdje ostavimo, tamo se prepuštamo tajni veće ljubavi i mudrosti. Tu malo po malo iskusimo: Isus, Živi, ima za sve puteve rješenja i spasenja. Činila se situacija ne znam kako bezizlaznom, on ima spremna božanska, mudra, dobra rješenja! Rješenja koja obuhvaćaju vrijeme i vječnost.

- Koje brige hoću svjesno predati u Isusove ruke?

Ostaviti ne znači biti nedjelatan ili ravnodušno prekrížiti ruke. To daleko više znači postati slobodan od vlastite fiksiranosti kako bi to trebalo biti da možemo potpuno živjeti u ovome sada. Radi se o slobodi **sada** ljubiti, **sada** odvažno djelovati, **sada** biti sasvim tu i **sada** moći uživati život. Ostaviti znači sasvim se usredotočiti na sada a ne živjeti ni u brigama i strahovima od budućnosti, ni u prošlosti.

Ovaj sada jedini je trenutak koji nam u životu stoji na raspolaganju. Jer prošlost je prošla, budućnost još nije tu. Život je uvijek samo u Sada, u ovom trenutku, u ovoj konkretnoj situaciji, u ovome susretu. Isus nam za ovaj Sada daje snagu, svoju snagu: Duha Svetoga.

- Tako mogu naučiti pouzdati se u to da sve što se u svakome trenutku za mene događa, ima smisla i stoga je dobro. Često neki telefonski poziv ili zvono na vratima doživimo kao ometanje. Ali mogu to protumačiti i kao Božji poziv. Tada ću postati opušteniji prema okolnostima takvima kakve već jesu. Što bi moglo stvoriti u mome životu takvo gledanje?

Isus nakon uskrsnuća obećava: «*Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas...*» (Dj 1,8). Isus time kaže: Ova snaga Duha Svetoga će vas osposobiti da se nosite svime što vas zadesi: svime! O tome govori i Dietrich Bonhoeffer: «Vjerujem da će nam Bog u svakoj nevolji dati dovoljno potrebne snage da se odupremo. Ali on tu snagu ne daje unaprijed, da se ne bismo pouzdali na sebe, nego samo i jedino na Njega. U takvoj vjeri moramo nadvladavati svaki strah pred budućnošću.»

- Mogu li sebi zamisliti da se više ne plašim onoga što će doći, što me čeka?

Osobne bilješke

Peti dan

Duh Sveti stvara zajedništvo, čini zajednicu

Isusovo uskrsnuće je početak njegovog sveobuhvatnog djelovanja u ovome svijetu. Uskrsnuće nadalje znači da nova kvaliteta Isusova života nije više svedena samo na vremensku epizodu od 30-33 godine poslije Krista, nego je postala bezvremenska. S Isusovim životom i uskrsnućem u našoj povijesti je započelo nešto novo.

Što je zapravo ta novost koja je s kršćanstvom došla u ovaj svijet. Što to nije bilo prije kršćanstva, a sada jest? I što bi ovome svijetu nedostajalo da nema kršćanstva?

Naš odgovor glasi: S kršćanstvom je u ovaj svijet došao jedan novi oblik zajedničkoga života. Pavao piše: „*Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo Židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni*“ (1 Kor12,13).

Dokle god je Isus živio, iz njega je izlazila snaga koja je stvarala ovo zajedništvo. Oni koji su mu se pridruživali mogli su doživjeti

nešto od te snage. Za njegovim stolom zajedno su se našli najrazličitiji i najproturječniji tipovi ljudi. Isus je ovu snagu obećao svojim učenicima: «*Neću vas ostaviti siročad; doći ću k vama...Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje Ime, poučavat će vas u svemu i dozvati vam u pamet sve što vam ja rekoh*» (Iv 14,18.26). Najprije još nisu shvaćali. Nisu mogli shvatiti sve dok osobno nisu doživjeli Duha Svetoga.

A onda je na Dan Pedesetnice sišao Duh Sveti. «*I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici, te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga*» (Dj 2,3-4). Duh kojim je bio prožet i Isus, sišao je na učenike. Oni počеше pripovijedati svim stanovnicima Jeruzalema o Božjemu djelovanju preko Isusa; među njima su bili Parti, Međani i Elamljani, stanovnici Mezopotamije, Judeje, Kapadocije, Ponta, Provincije Azije, Frigije, Pamfilije, stanovnici iz Egipta i krajeva libijskih oko Cirene; Rimljani, dakle Židovi i prozeliti (sljedbenici), Krećani i Arapi (usp. Dj 2,9-11).

Neki bijahu «*duboko potreseni*» (Dj 2,37) Isusovom porukom, dali su se iza toga krstiti i primili su dar Duha Svetoga. O tim novim kršćanima stoji sada napisano: «*Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni, i sve im bijaše zajedničko*» (Dj 2,44). «*U mnoštva onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko*» (Dj 4,32).

Ovdje se pokazuje koju dinamiku oslobađa Isusovo uskrsnuće i slanje Duha Svetoga. Duh Sveti je bio u stanju osloboditi osobnosti za zajednički život a da nije dokinuo njihovu individualnost.

- Što hoće učiniti Duh Sveti?

Šesti dan

O ljudima koji su na Duhove bili zaraženi, stoji zapisano: «*Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te, u radosti i prostodušnosti srca, zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda*» (Dj 2,46-47). Ovo su činili jer su bili zaraženi Duhom Svetim. Plod ovoga Duha Svetoga pokazao se u stvaranju zajednice. Pored nepreglednih zajednica, vjernici su se sastajali u malim grupama po kućama.

Bog nam svoju pomoć dariva najčešće po drugim ljudima. Snaga i pomoć Duha Svetoga na osobit se način dariva u zajednici. Zato je zajednica odlučujuće važna. To doživljavamo na svim područjima našega života. Tako svaki novi početak bitno ovisi o socijalnoj okolini. Ako me okolina u tome jača i podupire, sve uspijeva bolje.

Primjer: Alice je iskusila ovu potporu kad je odlučila tjedan dana ne jesti čokoladu. Svi u kući hrabрили su Alice u njezinoj namjeri. Iz solidarnosti prema njoj i oni su se jedan tjedan odrekli čokolade. Tako su joj pomogli provesti donesenu odluku.

A moglo se također dogoditi da svi u kući ne dijele s njom njezinu odluku, nego obratno. Moglo se dogoditi da je «izazivaju» te na vidnu mjestu ostave čokoladu i punjene bombone. To bi joj otežalo držati se odluke.

Novi početak treba zajednicu koja podupire. Ovo daje snagu da se izdrži. Ljudi koji nanovo započinju s Isusom, svjesni ovoga, a prije svega jer ih je Isus pozvao, uvijek su se okupljali u grupama. Razmjenjivali su svoja iskustva, radosti, pitanja, razočaranja, dvojbe. Učili su živjeti zajedno s Isusom, nevidljivim, u Duhu prisutnim prijateljem. Zajedno su molili za vodstvo Duha Svetoga. U zajednici su doživljavali nazočnost Uskrsnuloga na osobit način, kao što je i sam obećao: «*Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima*» (Mt 18,20). Zajednica je od samoga početka bila nosivi i istaknuti element kršćana.

- Koje je moje iskustvo zajednice?
- Kako bi morala izgledati zajednica da bih se u njoj osjećao ugodno?

- Čeznem li za više zajedništva ili u meni postoji strah zbog ranijih iskustava?

6.

Duh Božji stvara novi početak

Prvi dan

Ali kad se pojavila dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga, on nas spasi ne po djelima što ih u pravednosti mi učinismo, nego po svojem milosrđu: kupelji novoga rođenja i obnavljanja po Duhu Svetom koga bogato izli na nas po Isusu Kristu,

Spasitelju našem, da opravdani njegovom milošću budemo, po nadi, baštinici života vječnoga (Tit 3,4-7).

„Kad se pojavila dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga...“. To pokazuje: Bog je taj koji dariva novi početak. Neizmijerno Božje milosrđe, Duh Božji, kojega On dariva u bogatoj mjeri, opravdava, to znači čini ispravnim i dobrim! Božja je želja da nas učini dobrima, da nas tako preobrazi da postanemo spašeni, potpuno spašeni i da se možemo radovati. Za to nam hoće darovati Duha Svetoga u punini.

Duh Sveti znači: Bog može. Bog može učiniti ono što mi sami po sebi nikada ne možemo. Bog može, snagom Duha Svetoga, učiniti novost i u mojem životu. Bog nas može korak po korak osposobiti za ono za što se mi nikada ne bismo usudili, jer njega (Duha Svetoga) *«bogato izli na nas po Isusu Kristu»*.

- Vjerujem li ovo?
- Pozvan sam, sada – i uvijek iznova – moliti za snagu i vodstvo Duha Svetoga.

Osobne bilješke

Drugi dan

U posljednji, veliki dan blagdana Isus stade i povika: "Ako je tko žedan, neka dođe k meni! Neka pije koji vjeruje u mene! Kao što reče Pismo: 'Rijeke će žive vode poteći iz njegove utrobe!'" To reče o Duhu kojega su imali primiti oni što vjeruju u njega. Tada doista ne bijaše još došao Duh jer Isus nije bio proslavljen (Iv 7,37-39).

Posljednji dan blagdana – misli se blagdana Sjenica. Ovaj blagdan u židovskome narodu spada među tri velika hodočasnička blagdana. Slavi se u jesen kao blagdan zahvalnosti i radosti na kraju žetve. Ovaj blagdan prožima radosna zahvalnost za darove Božje:

zahvalnost za darove prirode i za izbavljenje Izraela iz egipatskoga ropstva po čemu On svome narodu omogućuje novi početak.

Na završetku ovoga blagdana stoji Isus pred mnoštvom ljudi da mu objasni da im Bog želi danas darovati taj novi početak. Isus glasno viče: *"Ako je tko žedan, neka dođe k meni! Neka pije..."*. Ako je tko žedan, onaj tko čezne, tko želi postati nov, neka dođe k Isusu i pije.

Piti moramo svaki dan iznova. I 'duhovno' piti, to znači živjeti od Duha, od Isusova izvora – to se treba događati svaki dan iznova. Gdje čovjek pije iz njegova izvora, tu će iz njegove utrobe *«poteći rijeke žive vode»*. *Isus želi da kroz nas poteku rijeke žive vode, rijeke njegova Duha, rijeke njegove ljubavi.*

- Poznajem li kod sebe ovu duhovnu žeđ?
- Što bi za mene moglo značiti piti iz Isusova izvora?

Osobne bilješke

Treći dan

Duh Sveti stvara bratsko-sestrinsku zajednicu. Sestrinstvo i bratstvo živi od uzajamna služenja, od uzajamne diakonije. Božji Duh budi sada različite «karizme». To su individualni (pojedinačni, osobni) darovi i sposobnosti koji koriste izgrađivanju zajednice. Karizme su posebni darovi Duha Svetoga, koji se pojedinačno ali različito daju svakomu kršćaninu da bi služio drugima. Radost je smjeti sebe dati na svome području.

Pavao apostol piše o ovome u poslanici Rimljanima: *Jer, kao što u jednom tijelu imamo mnogo udova, a nemaju svi isto djelovanje,*

tako smo i mi, mnogi, jedno tijelo u Kristu, a pojedinci udovi jedan drugomu. Dare pak imamo različite po milosti koja nam je dana: je li to prorokovanje - neka je primjereno vjeri; je li služenje - neka je u služenju; je li poučavanje - u poučavanju; je li hrabrenje - u hrabrenju; tko dijeli, neka je darežljiv; tko je predstojnik - revan; tko iskazuje milosrđe - radostan! (Rim 12,4-8)

- Koje bih mogućnosti, darove, karizme mogao ja unijeti u zajednicu?
- Što rado činim za druge?

Četvrti dan

Kad je napokon došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti (Dj 2,1-4).

U znakovima vjetra i ognja započela je novost na Duhove. Isusov Duh došao je u srca učenika. Oni su iskusili njegovu živu nazočnost, njegovu ljubav, njegov oganj, njegovu radost i njegovu snagu u svojim srcima. Osobno doživjeti Duhove, biti ispunjen nazočnošću Uskrsloga i Duha Svetoga rođendan je kršćanskog života. Kao što dijete na rođendan ugleda svjetlo svijeta, tako kršćanin na Duhove prima svoju pravu dimenziju.

Tko je ispunjen Duhom Svetim, kod njega je nešto drukčije. Njegov život dobiva «novu boju». Čovjek urasta u dimenziju koju Bog dariva i stvara. Kršćansku se vjeru doživljava kao dar koji život čini bogatijim i obojenijim.

- Ako se želite ispuniti Božjim Duhom, pozivam vas – kao sažetak dosadašnjega puta – na sljedeću ili sličnu molitvu Novoga početka:

Isuse Kriste, zahvaljujem Ti što sam Te smio dublje upoznati. Zavolio sam Te. Ubuduće želim živjeti više s Tobom. Zato Te molim: Dođi ponovno u moj život i preuzmi vodstvo. Vjerujem da me ljubiš više nego ja sama sebe i da me možeš voditi bolje nego što bi to ja učinio. Ispuni me ponovno Duhom Svetim. Ispuni me ponovno svojom snagom i ljubavlju.

Duše Sveti, molim Te za sve darove koje mi želiš dati za moje služenje. Duše Sveti, dođi i pokaži mi koje planove imaš sa mnom. Hoću poći Tvojim putem. Hvala Ti. Amen.

(Ako nema zajedničkoga slavlja Novoga početka, pozvani ste glasno izgovarajući ovu molitvu izvršiti taj početak. Malo slavlje može taj Novi početak učiniti blagdanom).

Peti dan:

Randevu s prijateljem

Započeti iznova znači gajiti odnos prema Isusu. Sljedeće Isusove riječi žele poslužiti kao primjer konkretno življena prijateljstva:

POLA SATA PRED PRESVETIM (Ulomci jednoga teksta svetoga Antuna Marije Clareta (1807.-1870.)

Isus mi govori; on je Učitelj molitvenoga zajedništva s njim. - Pater Claret uči tako upravo ono što i Majka Terezija jako preporučuje, a što je vrlo važna odrednica "laičke duhovnosti": pola sata u molitvenome zajedništvu s Učiteljem Isusom. - Isus govori: Nije potrebno puno znati da bi mi se svidio - dovoljno je puno ljubiti. Ovdje dakle govori jednostavno, kao sa svojim najboljim prijateljem.

ŽELIŠ LI ME ZA NEKOGA NEŠTO ZAMOLITI? Reci mi njegovo ime, a zatim mi kaži što želiš da za njega učinim? - Ne ustručavaj se moliti. - Govori mi jednostavno i iskreno i o siromasima koje želiš utješiti, i o bolesnima koje vidiš koliko trpe, i o zalutalima koje bi tako rado vratio na pravi put. I o... - Reci mi za svakoga od njih barem jednu riječ.

ZAR ZA SEBE NE TREBAŠ NIKAKVU MILOST? Napravi, ako to želiš, popis svega onoga što trebaš, zatim dođi pa mi to pročitaj. - Otvoreno mi kaži da si možda ohol, sebičan, nepostojan, popustljiv... i moli me da ti pomognem da se uz veće ili manje napore svega toga oslobodiš. - Nemoj se stidjeti! Mnogo je pravednika, mnogo svetih u nebu; svi su oni imali iste pogriješke, ali su ponizno molili... i malo pomalo svega se toga oslobodili. - Ne ustručavaj se moliti za zdravlje kao i za sretan ishod svoga posla, studija... Sve ti to mogu dati i rado ću ti dati. Samo želim da me za sve to moliš, dokle god to nije protiv tvoje svetosti, nego ju unaprjeđuje i podupire. - Što trebaš upravo danas? Što mogu za tebe učiniti? - Kad bi barem znao koliko ti želim pomoći?

UPRAVO NEŠTO PLANIRAŠ? Pripovijedaj mi o svojim planovima. Čime se baviš. O čemu razmišljaš? Što želiš? - Što mogu učiniti za tvoga brata, tvoju sestru, za tvoje prijatelje, za tvoju obitelj, za tvoje pretpostavljene? Što bi ti učinio za njih? - A s obzirom na mene: Zar ne želiš da me proslaviš? Da možeš učiniti štogod dobra svojim prijateljima koje toliko voliš a koji sada žive ne misleći na mene? - Reci mi: Što danas osobito pobuđuje tvoju pažnju? Što si žarko želiš? I kojim sredstvima raspolažeš da to i postigneš? - Reci mi ako ti što ne polazi za rukom, i ja ću ti kazati razloge tvoga neuspjeha. - Zar me ne želiš imati uza se? - Ja sam Gospodar srdaca i ja ću ih svojom blagošću dovesti dotle da budu onakva kakva ih ja želim ne oduzimajući im njihove slobode.

ŽALOSTAN SI I NERASPOLOŽEN? Potanko mi ispričaj što te žalosti? Tko te uvrijedio? Tko je ranio tvoje sebeljublje? Tko te prezreo? - Sve mi to reci i brzo ćeš - kao i ja - biti spreman sve oprostiti, sve zaboraviti, preko svega prijeći. A za nagradu primit ćeš tada utjehu moga blagoslova. - Plašiš se? Tjeskoban si, žalostan a ni sam ne znaš zašto? Osjećaš kako ti se srce stišće? Baci se u naručaj mojoj providnosti! Ja sam tu uza te, na tvojoj strani. Sve vidim, sve čujem. I neću te ni jednoga trenutka ostaviti na cjedilu, u neizvjesnosti. - Osjećaš neprihvaćanje ljudi koji su te prije voljeli a sad su te zaboravili, udaljili se od tebe iako im nisi dao nikakva pravog povoda? Moli za njih i ja ću ih vratiti na tvoju stranu samo ako nisu zapreka tvomu posvećenju.

MOŽDA MI IPAK ŽELIŠ REĆI I PONEKU RADOST? Ako sam ti prijatelj, zašto mi ne daješ sudjelovati i na tvojoj radosti? Ispričaj mi, što je (od posljednjega susreta s mnom) utješilo i razveselilo tvoje srce! Možda si doživio koje ugodno iznenađenje; primio usrećujuću vijest, pismo, telefonski poziv, mali znak pažnje i naklonosti; možda si uspio nadvladati koju poteškoću, uspio se izvući iz neke bezizlazne situacije. - Sve je to moje djelo. Zato jednostavno reci: Hvala, moj Gospodine!

ZAR MI NE ŽELIŠ NIŠTA OBEĆATI? Ja čitam i dubine tvog srca. Ljude ti je lako prevariti, ali ne i Boga. Razgovaraj dakle sa mnom posve iskreno. - Jesi li čvrsto odlučio ne izlagati se više onoj grješnoj prigodi, odreći se one stvari koja ti škodi, knjige (časopisa) koja uzbuđuje tvoju maštu i sjetila, izbjegavati onoga čovjeka koji ugrožava tvoj duhovni život i mir srca? - Jesi li odlučio biti srdačan i prema onome čovjeku kojega si do danas držao za svoga neprijatelja, jednostavno zato što se ogriješio o tebe?

*****

Sada se ponovno vrati natrag svomu poslu, u svoju obitelj, u školu. I ne zaboravi ovih zajedno provedenih trenutaka. - Čuvaj

koliko god više možeš unutarnju šutnju, budi skroman, čedan, pazi na duhovnu sabranost, na ljubav prema bližnjemu. - Ljubi moju Majku, ona je i tvoja Majka. - I ponovo mi dođi srcem još više ispunjenim ljubavlju, još predanijim momu Srcu. U mome ćeš Srcu naći svaki dan novu ljubav, od njega ćeš primiti nova dobročinstva, novu utjehu.

Šesti dan

Donosili mu dječicu da ih se dotakne, a učenici im branili. Opazivši to, Isus se ozolovolji i reče im: "Pustite dječicu neka dolaze k meni; ne priječite im jer takvih je kraljevstvo Božje! Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstva Božjega kao dijete, ne, u nj neće ući." Nato ih zagrli pa ih blagoslivljaše polažući na njih ruke (Mk 10,13-16).

Djeca se odlikuju po tome što mogu nepristrano prihvatiti i primiti. Uvijek iznova dopustiti da te Isus blagoslovi, da te primi, to daje živjeti u Božjemu kraljevstvu.

Blagosloviti znači dobro govoriti (bene-dicere). Dopustiti da te Isus blagoslovi znači prema tome dopustiti da on kaže dobre riječi. Potrebne su nam riječi koje nam dobro čine, blagotvorne riječi koje nas nadahnjuju; riječi koje nam daju smisao; riječi koje daju snagu izdržati poteškoće. Jer čovjek ne živi samo o kruhu, *«nego o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta» (Mt 4,46).*

Isus je uzimao djecu u naručje... Ljubav se posreduje i blizinom. Ne samo prema djeci, Isus danas hoće i nama dati svoju prijateljsku blizinu.

- Zamišljam kako me Isus uzima u naručje, kako na mene polaže ruke i govori mi lijepe riječi. Uzimam si vremena da ova slika u mene dođe. Zatim boravim u ovoj dragoj Isusovoj blizini. Što mi Isus govori?

Osobne bilješke
